

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha 2017

Michaela Špačková

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Taneční umění

Taneční pedagogika

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝUKA MODERNÍHO A SOUČASNÉHO TANCE NA
TANEČNÍCH KONZERVATOŘÍCH V ČESKÉ REPUBLICE**

Michaela Špačková

Vedoucí práce: Mgr. Libuše Ovsová

Oponent práce: Mgr. Alena Drapalíková

Datum obhajoby: 1. 6. 2017

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Dance department

Dance pedagogy

BACHELORS´S THESIS

**MODERN AND CONTEMPORARY DANCE EDUCATION
AT DANCE CONSERVATORIES IN THE CZECH
REPUBLIC**

Michaela Špačková

Thesis advisor: Mgr. Libuše Ovsová

Examiner: Mgr. Alena Drapalíková

Date od thesis defense: 1. 6. 2017

Academic title granted: BcA.

Prague 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

<p>VÝUKA MODERNÍHO A SOUČASNÉHO TANCE NA TANEČNÍCH KONZERVATOŘÍCH V ČESKÉ REPUBLICCE</p>
---

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce
a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucí své bakalářské práce Mgr. Libuši Ovsové za její věcné rady a čas, který mé práci věnovala. Rovněž bych chtěla poděkovat respondentům za vyplnění dotazníků a především svým přátelům za velkou podporu.

ABSTRAKT

Ve své práci jsem se zabývala situací výuky moderního a současného tance na konzervatořích v České republice. Pro teoretické účely mé práce jsem použila dostupné oficiální zdroje a pro účely praktické jsem využila možnosti nahlédnout do některých vyučovacích hodin ve školním roce 2016/17 a z této zkušenosti jsem poté čerpala. Moderní a současný tanec se na většině konzervatoří podle oficiálních dokumentů vyučuje od 5. ročníku, z tohoto důvodu jsem se na plánovaných hospitacích zaměřila pouze na výuku v 5. – 8. ročníku.

Hospitace jsem pomocí dotazníků doplnila o názory studentů a pedagogů na výuku moderního a současného tance. Díky všem získaným informacím jsem si mohla udělat svou vlastní představu o průběhu výuky na vybraných institucích a ty v práci popsat.

PRECIS

In my thesis I was concerned with a situation of modern and contemporary dance education at conservatories in the Czech Republic. As for the theoretical objectives, I used accessible official sources and regarding the practical objectives I derived from experiencing of seeing some of the classes of the school year 2016/17. At most of the conservatories the modern and contemporary dance is taught from the fifth grade and that lead me to focus only on classes from fifth until eighth grade.

I added a piece of information about student's and teacher's opinions on modern and contemporary dance education by using the questionnaires and I also described my own view of educational process at specific institutions which I could make by means of all acquired information.

OBSAH

Úvod.....	1
1. Systém českého tanečního školství.....	2
2. Taneční konzervatoř hlavního města Prahy.....	4
2.1. Historie	4
2.2. Oficiální dokumenty	5
2.3. Výuka moderního tance.....	5
2.4. Hospitace na této škole	7
3. Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.....	9
3.1. Historie	9
3.2. Oficiální dokumenty	9
3.3. Výuka moderního tance.....	10
3.4. Hospitace na této škole	11
4. Taneční centrum Praha – konzervatoř, o. p. s.	12
4.1. Historie	12
4.2. Oficiální dokumenty	13
4.3. Výuka moderního tance.....	14
4.4. Hospitace na této škole	15
5. Taneční konzervatoř Duncan centre.....	16
5.1. Historie	16
5.2. Oficiální dokumenty	17
5.3. Obor současného tance a související předměty.....	18
5.4. Hospitace na této škole	20
6. Taneční konzervatoř v Brně.....	22
6.1. Historie školy	22
6.2. Oficiální dokumenty	22
6.3. Výuka moderního tance	23

6.4.	Hospitace na této škole	24
7.	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě.....	25
7.1.	Historii	25
7.2.	Oficiální dokumenty	25
7.3.	Výuka moderního/současného tanec	26
7.4.	Hospitace na této škole	27
8.	Dotazníkové šetření.....	29
9.	Faktory ovlivňující průběh výuky	41
10.	Jevištní zkušenosti studentů tanečních konzervatoří	43
11.	Shrnutí hospitací a dotazníkového šetření	45
12.	Závěr	47
13.	Zdroje	48
14.	Přílohy	52

Seznam příloh

Přílohy č. 1: Hospitace: Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě

Přílohy č. 2: Dotazník pro pedagogy

Přílohy č. 3: Dotazník pro studenty

Seznam zkratk

BBP – Baby Balet Praha

BPJ – Balet Praha Junior

DiS – titul diplomovaný specialista

HTŠ – Hudební a taneční škola

MTT – Mezinárodní týdny tance

RVP – Rámcový vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

VUS – Vysokoškolský umělecký soubor

ZŠ – Základní škola

Úvod

Záměrem mé bakalářské práce je nezaujatým pohledem nahlédnout do výuky moderního a současného tance na profesionálních tanečních školách. Zjistit, zda náplň výuky odpovídá současným nárokům a požadavkům tak, aby byli studenti dostatečně připraveni na svou budoucí profesionální kariéru.

V každé kapitole se chci věnovat jedné instituci, stručně se zabývat její historií a náplní studia moderního nebo současného tance. Rovněž se chci zaměřit na předměty, které s tímto předmětem souvisí.

Vzhledem k tomu, že jsem absolventka jedné z konzervatoří, velmi mne zajímá přístup k samotné výuce a průběh vyučovacích hodin na ostatních konzervatořích. Cílem této práce je poukázat na rozdíly v pojetí výuky na jednotlivých tanečních konzervatořích.

1. Systém českého tanečního školství

V České republice se obecné školství řídí systémem kurikulárních dokumentů¹. Školní kurikulární dokumenty jsou tzv. Školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), které si každá škola vytváří samostatně, aby realizovala požadavky Rámcového vzdělávacího programu (dále jen RVP) pro daný obor vzdělávání. Specifikum tanečních institucí spočívá především v jejich úzké profilaci, neboť se zaměřují hlavně na výchovu studentů v oblasti umělecké, tedy na tanec.

Na území České republiky jsou dva typy tanečních konzervatoří – státní a soukromé. Do typu státních konzervatoří patří: Taneční konzervatoř hlavního města Prahy, Taneční konzervatoř Duncan centre, Taneční konzervatoř v Brně a Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě. Mezi soukromé konzervatoře se řadí Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o. a Taneční centrum Praha – konzervatoř o. p. s. Studium na těchto institucích bývá obvykle osmileté nebo šestileté. Do osmiletého studia jsou studenti přijímáni na základě úspěšného vykonání talentových zkoušek, které musí uchazeč absolvovat po ukončení 5. ročníku základní školy (dále ZŠ). Mezi konzervatoře s osmiletou formou vzdělání se řadí: Taneční konzervatoř hlavního města Prahy, Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, Taneční centrum Praha – konzervatoř o. p. s., Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě a Taneční konzervatoř v Brně. Pražská taneční konzervatoř a střední odbornou škola, s. r. o. pravidelně otvírá i speciální ročník pro uchazeče, kteří dokončili 9. třídu ZŠ a mají zájem o studium zaměřené především na taneční pedagogiku, teorii a choreografii. Rovněž Taneční centrum Praha – konzervatoř, o. p. s. přijímá studenty ve vyšších ročnících ZŠ.

Do šestiletého studia jsou žáci přijímáni po vykonání talentových zkoušek až po ukončení povinné školní docházky. Mezi školy s šestiletou formou vzdělání je zařazena Taneční konzervatoř Duncan centrum v Praze. Pouze Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě má vedle klasického osmiletého studia i nový šestiletý taneční obor současného tance. Absolventi v obou případech

---

¹ Kurikulum – vzdělávací program obsahující organizační předpisy pro kantory. Součástí kurikulárních dokumentů je učební plán, cíl vzdělání a jeho obsah, časová dotace atp.

po úspěšném zakončení studia maturitní zkouškou a vykonáním absolventských zkoušek získají absolutorium a titul diplomovaný specialista (dále jen DiS).

Tématem této práce je především vzdělávání v moderním a současném tanci, který se vyučuje na všech zmiňovaných tanečních konzervatořích. Předmětu moderní tanec předchází taneční gymnastika. Náplní výuky je všeobecná taneční průprava směřující k osvojení si základních pohybových návyků. Vyučuje se od 1. do 4. ročníku. Výjimkou je Taneční centrum Praha – konzervatoř, o. p. s., kde se moderní tanec vyučuje již od 1. ročníku studia a Taneční konzervatoř Duncan centre, kde se od 1. ročníku vyučuje duncan taneční technika. Předmět moderní nebo současný tanec se vyučuje od 5. do 8. ročníku. Moderní tanec je předmětem, který seznamuje žáky s technikami vzniklými ve 20. století. V České republice je nejpoužívanější a nejucelenější technika M. Graham a Humphrey/Limón. Většina těchto tanečních technik je používána podle zkušeností a cílů vyučujícího pedagoga.

Současný tanec je pojem, který se u nás začal používat v 90. letech minulého století. Stojí dnes na vrcholu hierarchie tanečních definic. Zahrnuje v sobě více tanečních technik napříč minulostí, kombinuje je a proměňuje. Vychází z tance výrazového, moderního, postmoderního, tanečního divadla, taneční avantgardy, práce na jevišti, video dance i site specific. Je zaměřen na zkoumání pohybu lidského těla a na vztahu těla a mysli. S příchodem postmoderny se rozdílily mezi jednotlivými styly, technikami a žánry spíše transformují v jeden taneční proud. Vzniká tak nová vlna contemporary dance, která využívá veškeré pohybové, prostorové, výtvarné, hudební i scénické složky tance v různých proměnách. Jednotlivé taneční techniky se začínají vzájemně kombinovat a propojovat.

Současným cílem tanečního vzdělání je především všestrannost. Tedy komplexně ovládat všechny praktické i teoretické předměty, které jsou na škole vyučovány. Tímto cílem se řídí všechny konzervatoře na našem území. Snaží se především o kvalitní a velmi intenzivní přípravu svých studentů na uměleckou dráhu. Konzervatoř rovněž počítá s tím, že v tomto oboru se bohužel neuplatní všichni absolventi. Proto kladou důraz na získání všeobecného vzdělání shodného s požadavky 2. stupně základní školy a středních odborných škol. Absolvent, který nenajde uplatnění jako tanečník nebo pedagog se může zaměřit i na jiný obor.

2. Taneční konzervatoř hlavního města Prahy

Adresa: Křižovnická 7, 110 00 Praha 1

Ředitel/ka: Mgr. Jaroslav Slavický

Typ školy: Státní konzervatoř

2.1. Historie

Na Státní konzervatoři v Praze bylo zřízeno taneční oddělení v roce 1945. Tímto krokem začala příprava profesionálních tanečních interpretů, která byla nezbytná pro další vývoj tanečního umění v poválečném Československu. Velkou zásluhu na jeho vzniku měl prof. Jan Reimoser², který se rovněž stal jeho prvním vedoucím. V roce 1978 byl schválen zákon o osmileté hudební a taneční škole (dále HTŠ). Ve školním roce 1980/81 bylo taneční oddělení konzervatoře transformováno na samostatnou instituci v oboru tance.

První ředitelkou vzniklé HTŠ se stala Zora Erbanová³. Od roku 1985 do roku 1989 byl ředitelem školy Josef Bádál⁴. V roce 1990 byl schválen nový statut školy - státní konzervatoř pod názvem Taneční konzervatoř Praha. Funkci ředitele školy vykonával Mgr. Jiří Paclík⁵. V roce 1996 byl jmenován do funkce ředitele Mgr. Jaroslav Slavický⁶, který je ředitelem i nyní. Od 1. 1. 2001 se stal zřizovatelem školy Magistrát hlavního města Prahy a roku 2002 byla tato instituce přejmenována na Taneční konzervatoř hlavního města Prahy.

---

² Jan Reimoser (1904 – 1976) je přední taneční publicista, kritik a libretista. Narodil se v Ostravě. Studoval nejprve fyziku, matematiku a estetiku, ale již při studiích se zajímal o teorii tance. Později položil základy české taneční teorie a tanečního školství.

³ Zora Erbanová (1924 – 2010) byla žačkou Baletní školy I. V. Psoty, absolvovala stáž v Moskvě a Leningradě (1961). Získala angažmá v Brně 1939–59. Vyučovala v baletní škole brněnského divadla a na Taneční konzervatoři v Brně. Na Taneční konzervatoři hl. m. Prahy vyučovala roku 1966–84. Roku 1980–84 se stala ředitelkou HTŠ.

⁴ Josef Bádál - tanečník, zpěvák, choreograf, pedagog.

⁵ Mgr. Jiří Paclík (1939) vykonával funkci ředitele na Taneční konzervatoři Praha do roku 1996.

⁶ Mgr. Jaroslav Slavický vystudoval tanečním oddělení Konzervatoře v Praze. Získal angažmá v baletu pražského Národního divadla. Od roku 1972 vyučoval klasický tanec a jevištní a výkonnou praxi na Taneční konzervatoři v Praze, v roce 1987 absolvoval Akademii múzických umění v Praze, obor taneční pedagogika, a v letech 1987 – 1996 zde vyučoval.

2.2. Oficiální dokumenty

Obory vzdělávání, které škola poskytuje:

Denní forma vzdělání:

82 - 46 M 001 - Maturita, 82 - 46 N 001 – Absolutorium

Cíle školy:

Taneční konzervatoř hlavního města Prahy je specifickou osmiletou střední školou. Hlavním cílem je příprava tanečních umělců na profesionální interpretační činnost. Zejména v baletních souborech, komorních tanečních skupinách, folklorních skupinách, v hudebních divadlech apod. Zaměřuje se na získání všeobecného vzdělání shodné s požadavky 2. stupně základní školy a středních odborných škol. Pedagogové směřují své studenty tak, aby vysoká úroveň odvedené práce byla prestižní záležitostí.

2.3. Výuka moderního tance

Od školního roku 1999/2000 byly upraveny učební plány, které umožňují studentům zvolit si v 5. ročníku jeden ze dvou hlavních oborů studia. Jedná se o klasický a moderní tanec. Výuku moderního tance navštěvují i studenti hlavního oboru klasického tance, kteří mají stejný počet a náplň vyučovacích hodin. Specializace se odráží až ve výuce scénické praxe, kterou studenti těchto hlavních oborů navštěvují samostatně.

Modernímu tanci předchází příprava. Za tu je považována taneční gymnastika, která se vyučuje od 1. do 4. ročníku. Nynější pedagožka Bc. Lucie Šimůnková vyučuje ve 4. ročníku, v rámci předmětu taneční gymnastiky, základy moderního tance.

V moderním tanci, který se vyučuje od 5. ročníku se studenti seznamují především s technikou M. Graham, Humphrey/Limón a Jazz Dance. V posledních letech se zde objevují i hostující pedagogové současné taneční scény, jako

například Jarek Cemerek⁷ a Joe Alegado⁸. Na této konzervatoři se rovněž vyučují předměty, které souvisí s přípravou v oblasti moderního tance. Jedná se o improvizaci a hereckou výchovu.

S výukou moderního tance úzce souvisí předmět scénická praxe moderního tance. Nyní tento předmět vyučuje Mgr. Alena Drapalíková v 7. a 8. ročníku v rozsahu 6 vyučovacích hodin týdně. Studenti jsou zde připravováni na profesionální taneční praxi. Tento předmět rozvíjí jejich tvůrčí schopnosti v nastudování nových nebo původních choreografií pro scénické provedení. Někteří mimořádně nadaní studenti nebo absolventi se mohou seznámit s moderním repertoárem v rámci spolupráce se souborem Bohemia Balet. Studenti moderního oboru nemají v tomto souboru takové uplatnění. Svou scénickou praxi prezentují na absolventském představení nebo školním představení s názvem Taneční mládí, které se koná na konci každého školního roku. Taneční mládí je přehlídka celoroční práce všech studentů, kde se prezentují vybrané choreografie, které vznikly v rámci scénické praxe.

Na těchto představeních jsou uvedeny choreografie jak klasické, tak moderní. Studenti Taneční konzervatoře hlavního města Prahy se účastní i baletních soutěží jako jsou: Pražská korunka, Mezinárodní baletní soutěž Plzeň, Mezinárodní baletní soutěž Zlaté pointy Štětín apod. Na těchto soutěžích mají studenti vynikající výsledky a umísťují se na prvních příčkách.

Metodika taneční gymnastiky a moderního tance je odborný teoretický předmět seznamující studenty 7. a 8. ročníku s metodickými postupy při výuce. V návaznosti na tuto teoretickou přípravu je předmět vyučovací praxe, který umožňuje studentům získané znalosti využívat v přímém praktickém vyučování. Tomuto předmětu se věnují 2 hodiny týdně. Studenti jsou zde seznámeni s látkou taneční gymnastiky, moderního tance a uplatňují jí na studenty 1. a 2. ročníku. Učí se zde přímému kontaktu s žáky a korepeticí. Získávají tak základní pedagogické zkušenosti, díky kterým pak mohou získat oprávnění k titulu DiS.

---

⁷ Jarek Cemerek (1973) je přední český choreograf, pedagog a tanečník. Vystudoval klasický tanec na konzervatoři v Ostravě, choreografii a taneční pedagogiku na HAMU v Praze a choreografii na Divadelní akademii v Helsinkách.

⁸ Joe Alegado se narodil v Texasu v Corpus Christi. Byl sólistou v Limón dance company a postupně začal učit tanec a tvořit vlastní choreografie po celém světě. V roce 2009 společně s jeho asistentkou Lucií Drábkovou vytvořil Jalegado Dance Company, moderní/contemporary taneční skupinu v Praze.

Pedagogové moderního oboru:

Vedoucí oddělení moderního tance: Mgr. Alena Drapalíková

- Bc. Lucie Šimůnková (4. ročník)
- Mgr. Libuše Ovsová (5. – 6. ročník)
- Mgr. Alena Drapalíková (7. - 8. ročník)

2.4. Hospitace na této škole

Na Taneční konzervatoři hlavního města Prahy jsem měla možnost vidět několik vyučovacích hodin pod vedením různých pedagogů moderního tance. Navštívila jsem 7. a 8. ročník, tedy dvě lekce pod vedením Mgr. Aleny Drapalíkové⁹. Jednalo se o technické lekce, kterých se zúčastnili studenti oboru klasického i moderního. Jednotlivé kombinace byly přizpůsobeny věku studentů. Sestaveny byly především z propojení jazzových prvků, pokročilé taneční gymnastiky a z některých principů techniky M. Graham¹⁰. Součástí jednotlivých variací byla i rytmická cvičení, která zvyšují přirozené muzikální nadání studentů a orientaci v hudbě. Pedagožka ve svých lekcích nevyužila korepetici, zvolila si reprodukovanou hudbu, která jednotlivé kombinace doprovázela.

V rámci hospitace mi bylo Mgr. Alenou Drapalíkovou umožněno nahlédnout do vyučovací hodiny scénické praxe moderního tance 7. a 8. ročníku. Zde mi byly představeny dvě taneční sóla a choreografie s názvem Kytice. Tuto choreografii vytvořila sama pedagožka pro absolventské představení. Inspiraci čerpala z knihy K. J. Erbena a později vytvořeného filmu od režiséra F. A. Brabce.

---

⁹ Alena Drapalíková byla členkou baletního souboru Národního divadla a Laterny Magiky. Vystudovala pedagogiku tance na taneční katedře HAMU. Je vedoucí oddělení oboru moderního tance na Taneční konzervatoři hlavního města Prahy a pedagožkou na HAMU.

¹⁰ Martha Graham (1894 – 1991) byla tanečnice, choreografka. Je vedoucí osobností tzv. druhé generace amerického moderního tance. Její přínos je považován za nejzávažnější. Taneční teoretici a historici přirovnávají Graham v tanci k Piccasovi ve výtvarném umění nebo k Stravinskému v hudbě.

Dále pak jsem měla možnost vidět vyučovací hodinu moderního tance 5. ročníku pod vedením Mgr. Libuše Ovsové¹¹. Lekce byla zaměřena především na Humphrey/Limón taneční techniku¹². Pedagožka zde kladla důraz na uvědomování si váhy jednotlivých částí těla a na návaznost pohybu. Tyto principy se snažila rozvinout od kombinací na podlaze až do kombinací v prostoru. Hodina byla logicky a metodicky propracovaná vzhledem k stanovenému cíli a úrovni studentů. Celý průběh lekce byl doprovázen hudbou klavíristky Iriny Rusanovyčové, která výborně vystihla charakter jednotlivých vazeb.

---

¹¹ Libuše Ovsová v roce 1982 absolvovala Taneční oddělení Státní konzervatoře v Praze. Ten samý rok nastoupila do baletního souboru Státního divadla v Brně, kde získala smlouvu sólistky. Následovalo angažmá v souboru Pražský komorní balet. Zde také začala její první pedagogická činnost v rámci vedení tréninků. Od počátku své kariéry se zajímala o moderní tanec, což vedlo ke studiu pedagogiky na Taneční katedře. Po ukončení studia pod vedením prof. Kubicové začala na Taneční katedře HAMU vyučovat. Zde působí až do současnosti. Od roku 2000 se věnuje pouze pedagogické činnosti.

¹² Technika Humphrey/Limón je založena na principech práce s dechem, posloupnosti pohybu, pádu a návratu, protitahu, zavěšení atd. D. Humphrey (1895-1958) vytvořila pohybový koncept - Oblouk mezi dvěma úmrtími, který dále rozvíjela. Byla americkou tanečnicí, pedagožkou a choreografkou. J. Limón (1908-1972) byl jejím žákem. Odkaz D. Humphrey dále rozvíjel a utvářel, ačkoliv základní myšlenka a principy zůstaly zachovány.

3. Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.

Adresa: Laudova 1024/10, 163 00 Praha 6 - Řepy

Ředitel/ka: Ing. Jiřina Krišlová

Typ školy: Soukromá konzervatoř

3.1. Historie

Předchůdce této školy byla Taneční konzervatoř Ivo Váni – Psoty, založena v roce 1993 Jitkou Tázlarovou¹³, která tuto soukromou taneční konzervatoř vedla po dobu dvaceti let. Konzervatoř byla pojmenována po velké osobnosti českého a světového baletu, z jehož uměleckých hodnot čerpala. Tato konzervatoř měla své sídlo na Praze 6. Původní škola byla zrušena a na konci dubna roku 2013 se stala součástí Soukromé obchodní akademie, která byla založena roku 1994 a vzdělávala studenty v oboru Obchodní akademie. Po sloučení těchto dvou škol se v srpnu 2013 škola přestěhovala do nově zrekonstruovaného objektu základní školy sídlící v ulici Laudova na Praze 6 – Řepích. Nynější název je Pražská taneční konzervatoř a Střední odborná škola, s. r. o. Současnou ředitelkou je Ing. Jiřina Krišlová. Vedoucí tanečního oboru a zástupkyní celé školy se stala MgA. Romana Khauerová¹⁴.

3.2. Oficiální dokumenty

Obory vzdělávání, které škola poskytuje

Denní forma vzdělání:

82-46-M/01, 82-46-P/01

---

¹³ Mgr. Jitka A. Tázlarová vystudovala baletní školu Ivo Váni-Psoty v Brně, Státní konzervatoř v Brně, Hudební fakulta AMU v Praze - obor taneční pedagogika. Zakladatelkou Soukromé taneční konzervatoře s.r.o. v roce 1993.

¹⁴ MgA. Romana Khauerová studovala Akademii múzických umění v Praze - obor pedagogika tance. Nyní je uměleckou vedoucí a zástupkyní ředitele školy na Pražské taneční konzervatoři a střední odborné škole, s.r.o. Byla uměleckou vedoucí v Českém souboru písní a tanců. Rovněž byla členkou uměleckého tělesa Chorea Bohemica.

Cíle školy

Studium na soukromé taneční konzervatoři je určeno všem, kteří se zajímají o tanec v jeho nejširší podobě. Koncepce školy je postavená na podchytení individuálních schopností a dovedností studenta. Základem praktické výuky je technika klasického, moderního a lidového tance.

3.3. Výuka moderního tance

Jako na předchozí zmiňované konzervatoři, i zde na Pražské taneční konzervatoři a střední odborné škole se vyučuje od 1. do 4. ročníku taneční gymnastika. Od 5. do 8. ročníku se vyučuje moderní tanec, ve kterém jsou uplatňovány techniky L. Hortona, Humphrey/Limón a M. Graham. Z důvodu absence jiného pedagoga celý obor moderního tance zastupuje jeden pedagog, a to MgA. Leona Kubešová. Domnívám se, že v 8. ročníku se snaží o propojení všech těchto technik.

Stejně jako na Taneční konzervatoři hlavního města Prahy i zde se studenti rozdělují od 5. ročníku na specializaci moderní nebo klasickou. Studenti mají společné hodiny moderního tance a dělí se pouze na scénickou praxi.

Scénické praxi se věnují pouze 1 hodinu týdně. Proto, když pedagogovi zbývá čas na konci hodiny moderního tance, využije ho právě k zopakování jednotlivých choreografií. Výsledky této práce jsou prezentovány na absolventských představeních, které zakončují školní rok. V rámci tohoto představení jsou součástí díla klasická, lidová i moderní. Studenti také vystupují na plesech, účastní se lidových slavností v Kralupech nad Vltavou a baletních soutěžích, jako je Zlatá korunka.

Pedagogové moderního oboru:

Vedoucí tanečního oddělení: MgA. Romana Khauerová

- MgA. Leona Kubešová (5. – 8. ročník)

3.4. Hospitace na této škole

Na své hospitaci na této škole jsem viděla vyučovací hodiny moderního tance 5. a 8. ročníku. Obě navštívené lekce proběhly pod vedením zmiňované pedagožky MgA. Leony Kubešové¹⁵, která ve škole vyučuje třetím rokem. Taneční lekce 5. ročníku se zaměřovala na techniku Lestera Hortona¹⁶ a byla sestavena z několika technických a skokových variací. Struktura vyučovací hodiny pro mě byla zajímavá, jelikož se s touto technikou běžně nesetkávám. V 8. ročníku se pedagog zabýval technikou Humphrey/Limón. V závěru hodiny mi pedagožka zprostředkovala představu o práci na její choreografii. Choreografie byla zaměřená zejména na moderní partnering a na práci s vahou těla. Tyto vyučovací hodiny probíhaly bez doprovodu korepetice. Pedagožka měla k jednotlivým variacím připravenou reprodukovanou hudbu.

---

¹⁵ Leona Kubešová má původně vystudovanou Českou zemědělskou univerzitu, nyní se věnuje výhradně tanci. V roce 2003 absolvovala magisterské studium oboru choreografie u prof. Pavla Šmoka (1927 – 2016) na hudební a taneční fakultě Akademie múzických umění v Praze. V letech 2010–2012 vyučovala moderní tanec na soukromé taneční konzervatoři Ivo-Váň Psoty v Praze.

¹⁶ Lester Horton (1906 – 1953) byl tanečník, pedagog a choreograf. Považujeme ho za jednoho ze zakladatelů amerického moderního tance. Jeho technika udržuje rovné linie těla. Důraz je kladen na prodloužení pohybu skrze tělo a povzbuzení tanečníka k dýchání, zvláště v průběhu warm-up.

4. Taneční centrum Praha – konzervatoř, o. p. s.

Adresa: Pod Žvahovem 463, 152 00 Praha 5

Ředitel/ka: PhDr. Vlasta Schneiderová

Typ školy: Soukromá konzervatoř

4.1. Historie

Vznik konzervatoře je spjatý s taneční složkou Vysokoškolského uměleckého souboru (dále VUS), který vznikl na začátku roku 1961. Soubor vznikl zásluhou začínajícího choreografa Františka Pokorného¹⁷, který kolem sebe shromáždil skupinu osvědčených a nadšených tanečníků. V roce 1970 se vedení taneční složky souboru VUS ujal nový člen Jiří Rebec¹⁸.

O dramaturgii a uměleckém směřování skupiny se postarali Ivanka Kubicová¹⁹ spolu s Janem Hartmannem²⁰, kteří přivezli na území ČSSR nové informace a taneční trendy z London Contemporary Dance School. Na této škole bylo možné studovat taneční techniku Marthy Graham a po absolvování získat oprávnění k výuce této taneční techniky. Studijní program souboru měl základ ve spojení techniky M. Graham a Jazz Dance.

V roce 1980 došlo k reorganizaci taneční složky VUSu. Vedení se ujala nyníjší ředitelka konzervatoře PhDr. Vlasta Schneiderová²¹ se svým manželem Ing. Antonínem Schneiderem²². Jejich snaha o kvalitnější vzdělání vedla v roce 1984 ke vzniku školy, která se společně se souborem přestěhovala do areálu Větrník na Petřinách. Dochází ke změně názvu na Taneční centrum Univerzity Karlovy.

---

¹⁷ František Pokorný významný český tanečník, pedagog a choreograf, režisér a kritik. Zakladatel skupiny VUS

¹⁸ Jiří Rebec tanečník, choreograf. Umělecký vedoucí skupiny VUS v letech 1970 – 1980. Věnoval se pedagogické činnosti. V roce 2001 získal ocenění ministrem kultury Pavlem Dostálem za celoživotní přínos scénickému tanci.

¹⁹ Ivana Kubicová vystudovala Taneční konzervatoř Praha, později i London Contemporary Dance School. Od roku 1976 vyučovala na taneční katedře HAMU.

²⁰ Jan Hartmann je pedagog a choreograf především jazzové taneční techniky. Vystudoval Fakultu tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (FTVS), později i London Contemporary Dance School.

²¹ PhDr. Vlasta Schneiderová je pedagožka, choreografka. Absolventka VUS UK a ředitelka TC UK.

²² Ing. Antonín Schneider absolvoval ČVUT, člen VUS UK, tanečník, pedagog. Ředitel TC UK.

V září 1994 bylo Taneční centrum zařazeno do sítě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, jako osmiletá vyšší odborná škola - konzervatoř. Poté v roce 1996 nastává rozvázání spolupráce Univerzity Karlovy s Tanečním centrem. Taneční centrum se transformuje na obecně prospěšnou společnost Taneční centrum Praha - nezisková organizace.

Nový název instituce vzniká v roce 1997, jedná se o Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s. a rovněž je zařazena do sítě uměleckých škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Od roku 2001 nese současný název Taneční centrum Praha – konzervatoř, o. p. s.

4.2. Oficiální dokumenty

Obory vzdělání, které škola poskytuje

Denní forma vzdělání:

82 – 46 – M/01 tanec, 82 – 46 – P/01 tanec

Cíle školy

Taneční centrum Praha je konzervatoř, která v sobě propojuje gymnaziální a umělecké vzdělání. Jako škola se profiluje kvalitním všeobecným vzděláním tak, aby byl absolvent připraven na interpretační a pedagogickou kariéru nebo na vysokoškolské studium. Snaží se spojit kvalitní výuku klasických a moderních tanečních technik.

4.3. Výuka moderního tance

Taneční centrum Praha navazuje na vytvořenou koncepci VUSu, a proto zde nadále přetrvává hlavní důraz na výuku moderního a jazzového tance. Moderní tanec se na rozdíl od ostatních konzervatoří vyučuje již od 1. ročníku studia. Poměr počtu hodin výuky moderního a klasického tance je vyrovnaný oproti ostatním konzervatořím. Dalším rozdílem je dělení studentů na skupiny dle výkonnosti. Skupiny se značí písmeny A až F. Skupina F jsou již nejstarší a nejtalentovanější studenti, kteří patří do souboru Balet Praha Junior. Tato skupina se v hodinách moderního tance věnuje především repertoáru, který právě připravují. Proto jsem si ve svých hospitacích vybrala skupinu E, která je smíšenou skupinou. Patří sem studenti, kteří nedosahují takových technických kvalit, popřípadě nesplňují jevištní požadavky.

Výhodou této konzervatoře jsou častá představení studentů v rámci školních programů. Konzervatoř nabízí Letní taneční workshopy, které probíhají poslední měsíc letních prázdnin. V rámci workshopu je představení, na kterém studenti prezentují výsledky své měsíční práce. Další součástí studia jsou týdenní campy, které probíhají 3x ročně. Na nich mají studenti možnost uplatnit své dovednosti v představeních, jako jsou: Stvoření tance a Jak se dělá tanečník. Jedná se o výchovná a vzdělávací taneční představení. Nulová gravitace je představení jednoaktových baletů souboru Balet Praha Junior. Zde se prezentují díla choreografů, jako jsou: Samuel Delvaux²³, Attila Egerházi²⁴, Anna Jirmanová²⁵. Studenti se zde uplatňují především v choreografiích moderních, ale i klasických.

Dalším přínosem pro studenty jsou dva školní soubory, a to Baby Balet Praha a Balet Praha Junior. Každoročně se všichni studenti zapojují do Vánoční taneční scény a absolventských koncertů. V rámci zmíněných aktivit konzervatoře se studenti setkávají nejen se samotnou divadelní praxí, ale také s technickou stránkou realizace představení.

---

²³ Samuel Delvaux je tanečník, choreograf z Belgie, se kterým konzervatoř spolupracuje již řadu let.

²⁴ Attila Egerházi je maďarský tanečník a choreograf, který má za sebou bohatou kariéru ve své domovině. V českém prostředí se poprvé představil jako host letních tanečních workshopů, pořádaných Tanečním centrem Praha. Díky těmto workshopům se školou spolupracuje již několik let.

²⁵ Anna Jirmanová je tanečnice, choreografka, pedagožka. Vystudovala Taneční centrum Praha – konzervatoř a posléze absolvovala roční stáž na Institut del teatre v Barceloně. V letech 2008–2012 studovala choreografii na HAMU v Praze

Jako přípravu na tyto představení mají předmět s názvem repertoár. Tento název je ojedinělý, na ostatních konzervatořích se používá scénická praxe.

Studenti Tanečního centra získávají během studia v rámci předmětu umělecko - pedagogické přípravy pedagogickou praxi. Zde si na vlastní kůži vyzkouší, jaké je vyučování nejmladších studentů školy. Tato hodina probíhá jednou týdně, kdy po skončení výuky studenta dává zpětnou vazbu přihlížející pedagog.

Pedagogové moderního oboru:

- PhDr. Vlasta Schneiderová
- Mgr. Pavla Königsmarková
- Mgr. Eva Vlčková
- Mgr. Eva Plocková – vyučuje jazz dance
- Natálie Housková
- Ing. Antonín Schneider

4.4. Hospitace na této škole

Jakožto absolventka si myslím, že mám představu, jak se zde moderní tanec vyučuje. Z tohoto důvodu jsem zde navštívila pouze jednu lekci moderního tance. Výuku znám z vlastní zkušenosti a nyní se na ni mohu podívat s časovým odstupem. Lekce moderního tance, kterou jsem mohla vidět, probíhala pod vedením Mgr. Pavly Königsmarkové²⁶. Jednalo se o studenty skupiny E, tedy o studenty 5., 6., 7., 8. ročníku a o studenty dálkového studia. Vyučovací hodina se více méně držela stavby hodiny techniky M. Graham. Pedagožka se zaměřila na využití principů v nových vazbách a upřednostňovala technické kvality před uměleckým projevem. Lekce byla doprovázena korepeticí Janem Thorovským, který vytvářel příjemné prostředí hrou na klavír.

---

²⁶ Pavla Königsmarková je absolventka HAMU oboru pedagogika tance. Na Tanečním centru vyučuje moderní a klasický tanec.

5. Taneční konzervatoř Duncan centre

Adresa: Branická 41, Praha 4 – Braník, 147 00.

Ředitel/ka: PhDr. Romana Lisnerová.

Typ školy: Státní konzervatoř

5.1. Historie

Konzervatoř Duncan Centre byla založena roku 1992. Tato škola se stále inspiruje a vychází z filozofie tanečního projevu Isadory Duncanové²⁷. V letech 1931-32 působila škola Isadory Duncanové vedená její sestrou Elizabeth i v Praze. Tímto novým tanečním stylem byla ovlivněna řada osobností, mezi nimi i Jarmila Jeřábková²⁸, která se snažila vychovat pokračovatelky této filozofie tanečního projevu. Považujeme ji za průkopnici moderního tance v Československu. První ředitelkou konzervatoře Duncan centre, se stala pokračovatelka Jarmily Jeřábkové, Eva Blažičková²⁹. Vedla konzervatoř až do roku 2009. Po ní se stal ředitelem konzervatoře její absolvent Michal Záhora³⁰, který školu vedl od roku 2009 do roku 2013, po něm konzervatoř zastupovala Lenka Flory³¹. Následujícího roku 2014 se vedení školy ujala Zuzana Sýkorová³². Nynější ředitelkou je PhDr. Romana Lisnerová³³.

---

²⁷ Isadora Duncan (1877-1927) Na konci 19. století se vydala do Evropy, kde nakonec zakotvila v Paříži a dosáhla úspěchu. Z tradičního a trochu strnulého baletu vytvořila novou formu tance, plnou emocí a improvizace.

²⁸ Jarmila Jeřábková (1912-1989) pochází z významné hudební rodiny. Byla významná česká tanečnice a choreografka a vynikající pedagožka. Zasvětila svůj život pravdivému ztvárnění a rozvíjení myšlenky Isadory Duncan.

²⁹ Eva Blažičková je choreografka a taneční pedagožka. Krátce po převratu v roce 1989 založila a téměř po dvacet let vedla Konzervatoř Duncan centre. Je zakladatelkou Společnosti pro taneční a múzickou výchovu (1990), Nadačního fondu Isadory Duncan (1993), Ceny Jarmily Jeřábkové (1999), spoluzakladatelka Víze tance (2005).

³⁰ Michal Záhora absolvoval Konzervatoř Duncan centre. Byl členem Norského národního souboru Carte Blanche. V roce 2004 odešel do Itálie, kde byl do jara 2005 tanečníkem v souboru Roberta Zapally, poté v angažmá britského souboru Scottish Dance Theater, kde se systematicky věnoval pedagogické praxi a vedl semináře na školách.

³¹ Lenka Flory je choreografka, pedagožka, scénografka, ale i manažerka. Od září 2013 byla prozatímní ředitelkou Konzervatoře Duncan Centre. Byla u zrodu školy. Její zkušenosti jsou skutečně všestranné jak v umělecké tvorbě, tak v pedagogické činnosti.

³² Zuzana Sýkorová vystudovala Konzervatoř Duncan centre, kterou v roce 1998 zakončila absolutoriem. V roce 1995 odjela na mezinárodní stáž na Danshogscholan ve Stockholmu (SE) a po ukončení studia se v letech 1998, 2005 a 2008 zúčastnila workshopů na farmě tanečníka a choreografa Mina Tanaky v Hakushu (JP), se kterým spolupracovala až do roku 2008.

³³ Romana Lisnerová studovala na Akademii múzických umění, Hudební fakulta, Taneční pedagogiku (1989 – 1992). ZČU v Plzni, učitelství pro I. stupeň ZŠ (1997 – 2002), Rigorózní zkouška, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra primární pedagogiky (2005), Doktorské studium specializace v pedagogice.

5.2. Oficiální dokumenty

Obory vzdělání, které škola poskytuje

Denní forma vzdělávání:

82-46-P/02 Současný tanec

Cíle školy

Konzervatoř Duncan Centre je střední a vyšší odbornou školou, která poskytuje vzdělání v oboru tanečního divadla. Výukový program konzervatoře je postaven tak, aby její absolventi byli připraveni uplatnit se jako profesionálové v oblasti tance ve všech směrech, které současný tanec nabízí. Filozofie školy modifikuje principy duncanismu³⁴ a vede studenty, jak k osvojení aktuálních tanečních technik, tak k vlastním experimentům a autorské tvorbě.

---

³⁴ Duncanismus - práce s těžištěm těla při respektování přírodních a fyzikálních zákonů, individuální projev, osobnostní přístup k výchově.

5.3. Obor současného tance a související předměty

Stejně jako u Tanečního centra Prahy se zde nevyučuje předmět taneční gymnastika. Specifikum pro tuto instituci je velká soustředěnost na 3 taneční techniky. Jedná se o Duncan taneční techniku, Moderní taneční techniku a o Současnou taneční techniku. Duncan technika se vyučuje ve všech ročnících. Jedná se o tvůrčí uměleckou činnost, která je postavena na individuálních možnostech lidského těla. Ve výuce je kladen důraz na vysvětlování, objevování a argumentaci. Tato taneční technika vnímá člověka v jeho celistvosti a spojuje mentální a spirituální potřeby osobnosti. Vnímá člověka jako součást přírody, ze které čerpá a na nich staví své pohybové principy. Moderní taneční technika se vyučuje pouze ve 4. ročníku, a to 4 vyučovací hodiny týdně. Využívá znalosti anatomie, fyziologie a kineziologie. Na těchto hodinách se studenti soustředí na ovládnutí jednotlivých částí těla a uplatňují různou intenci dynamiky. Díky externím pedagogům se v tomto předmětu mají možnost seznámit například s technikou Humphrey/Limón. Současná taneční technika se vyučuje od 2. do 6. ročníku. V tomto předmětu si student osvojuje dovednosti jako například: uvědomování těla, práce s dynamikou, práce s energií, kontakt se zemí. Ovládá kombinace složitějších prvků, které procházejí jednotlivými rovinami a překonává svoje hranice.

Tyto techniky dávají studentům komplexnost a rozvíjí jejich taneční slovník. Dalším důležitým předmětem je Taneční improvizace, která je vyučována v průběhu celého šestiletého studia, jako předmět související se zaměřením školy na tvorbu a kreativní pedagogické postupy. Úzce navazuje na principy Duncan taneční techniky a je v symbióze s předmětem Taneční tvorba.

Dále se konzervatoř soustředí na vlastní tvůrčí činnost a na osobní rozvoj každého studenta. Studenti nižších ročníků se seznamují ve své autorské tvorbě s tématem prostoru a motivů. Ve vyšších ročnících tvoří taneční duety a osobité choreografie. To vše je příprava pro splnění praktické části absolutoria, kde musí vytvořit autorskou choreografii na libovolné téma i hudbu v minimálním rozsahu 20 minut.

Svou tvorbu uvádějí na klauzurách, které probíhají každý půl rok a jsou přístupné pro veřejnost. Studenti také spolupracují na představeních, jako jsou: Ze života hmyzu, Duncan tančí, Svěcení jara. Taneční představení Ze života

hmyzu je na motivy stejnojmenné dramatické hry bratří Čapků, kterou vytvořila Helena Ratajová společně se svými studenty 3. ročníku. Duncan tančí, je program, který byl rozdělen do dvou částí. V první části byl prostor využit pro přednášku s diskuzí o současném tanci v České republice a ve druhé části představili studenti 2. až 4. ročníku svou autorskou tvorbu. Svěcení jara je choreografie vytvořená tanečníkem a pedagogem Jiřím Bartovancem, ve spolupráci se studenty 3. ročníku. Překvapením pro mě bylo, že jsem v učebních plánech nenalezla předmět scénické praxe. V tomto případě nemohu posoudit přípravu studentů na jednotlivá představení.

Pedagogové současného tance a souvisejících předmětů

Současná taneční technika:

- Radim Peška, DiS.
- Radek Mačák
- Michal Záhora

Moderní taneční technika:

- Radek Mačák

Duncan taneční technika:

- Dagmar Chaloupková, DiS
- Mgr. Renata Bártlová
- Zuzana Sýkorová, Dipl. um.

Improvizace:

- Eliška Benešová, DiS.

5.4. Hospitace na této škole

Na této konzervatoři jsem měla možnost vidět několik tanečních vyučovacích hodin. První z nich byla lekce 4. ročníku taneční improvizace pod vedením mladé pedagožky Elišky Benešové DiS³⁵. Hodina se odehrávala v prosvětleném sále s výhledem do nádvoří, kde panovala příjemná atmosféra. Pedagožka studenty rozehrála a poté zadala téma improvizace. Jednalo se o obrazce, které si museli studenti zapamatovat a vyplnit jimi prostor, čas a využít svou fantazii. Studenti na tomto tématu pracovali a poté svůj výkon předvedli ostatním. Po improvizaci hodina končí. Lekce nebyla doprovázena hudebním doprovodem. Pedagog měl pro své téma improvizace zvolenou reprodukovanou hudbu.

Další lekcí byla vyučovací hodina Duncan taneční techniky pod vedením pedagožky Dagmar Chaloupkové, DiS³⁶. Jednalo se opět o studenty 4. ročníku studia. Korepetitorem byl Jaroslav Kořán³⁷, který pedagogický výkon doprovázel hrou na klavír a na bicí nástroje. Na začátku hodiny byli studenti položeni na podlahu, kde si uvědomovali linii páteře a váhu vlastního těla. K uvědomování si vlastního těla hraje korepetitor na klavír, poté přechází k bicím nástrojům a doprovází jednotlivé variace v prostoru. Lekce byla zaměřena na komunikaci mezi pedagožkou a studenty, rozebíral se každý detail a pohled očí.

---

³⁵ Eliška Benešová studovala na konzervatoři hlavního města Prahy a je absolventka konzervatoře Duncan centre.

³⁶ Dagmar Chaloupková, DiS absolvovala Konzervatoř Duncan centre, kterou završila studijním pobytem v Bulharsku na Sofijské národní škole tanečního umění v roce 2006. V současné době vyučuje na Konzervatoři Duncan centre taneční techniku Duncan, tvorbu a pilates. Věnuje se vlastní tvorbě.

³⁷ Jaroslav Kořán je hudebník a multimediální umělec - hraje převážně akustickou hudbu na různé druhy bicích nástrojů - včetně vlastnoručně vyrobených. Studoval na Střední průmyslové škole grafické - obor užitá fotografie, později hru na bicí nástroje (Jaromír Rychetský). Zabývá se hudební improvizací, skladbou a zvukovým designem různých divadelních, filmových a rozhlasových projektů a spolupracuje s větším počtem hudebníků.

Poslední navštívenou lekcí na Taneční konzervatoři Duncan centru byla vyučovací hodina Duncan taneční techniky 6. ročníku pod vedením Dory Hoštové - Sulženko, Dipl. um.³⁸ Hodina byla zahájena postavením v kruhu, kde stáli jak studenti, tak i pedagog. Zde pedagog slovně naváděl své studenty k pohybu. Následovaly početné kombinace. Každá z nich byla zaměřena na jednotlivé taneční principy, které chtěla pedagožka procvičit. Jednalo se především o posloupnost pohybu a o dech. Lekce byla doprovázena korepetitorem, který jednotlivé kombinace doprovázel hrou na klavír nebo na bicí nástroje. Komunikace mezi pedagožkou a korepetitorem byla velmi přirozená.

Dora Hoštová – Sulženko, Dipl. um. vystudovala taneční Konzervatoři Duncan centre a studium zakončila absolutoriem. V roce 2000 absolvovala čtyřměsíční stáž na Rotterdamse Dansacademie (NL). Od roku 2001 na Konzervatoři Duncan centre vyučuje improvizaci a taneční techniku Duncan. Zároveň působí jako choreograf a interpret v mnoha českých i zahraničních projektech.

6. Taneční konzervatoř v Brně

Adresa: Nejedlého 375/3 Brno – Lesná, Nejedlého 375/3, Brno, 638 00

Ředitel/ka: Mgr. Kárný Zdeněk

Typ školy: Státní konzervatoř

6.1. Historie školy

Konzervatoř v Brně byla založena v roce 1919. Taneční oddělení zde bylo otevřeno až v roce 1946. Během dalšího vývoje konzervatoře byl kladen důraz na prohlubování učebních plánů, osnov a hledání nových perspektivních pedagogů. Výsledky těchto snah byly shrnuty na celostátní taneční konferenci, která se konala v Brně roku 1974. Částečně se stala tato konference startovacím můstkem pro přípravu k otevření samostatné taneční školy. V roce 1983 byla konečně v Brně zřízena HTŠ, po Praze a Bratislavě třetí svého druhu v ČSSR. Její první ředitelkou se stala prof. Olga Skálová³⁹.

V roce 1990 získala škola samostatné postavení a název – Taneční konzervatoř v Brně. V tomto roce se stal ředitelem konzervatoře doc. Ludvík Kotzián⁴⁰, který se snažil intenzivně podílet na vývoji tanečního školství. Od roku 1996 až do současnosti je ředitelem Mgr. Zdeněk Kárný⁴¹

6.2. Oficiální dokumenty

Obory vzdělání, které škola poskytuje

Denní forma vzdělávání:

82-46-MP/01 Tanec

---

³⁹ Olga Skálová je česká tanečnice, choreografka, baletní mistryně a pedagožka. Byla umělecká vedoucí baletu Národního divadla v Brně, která se výrazně podílela na úspěšné realizaci celého náročného projektu HTŠ.

⁴⁰ Ludvík Kotzián byl sólista a pedagog Národního divadla v Brně. Systematicky se zaměřil na pedagogickou činnost a pod jeho vedením vyrůstaly generace mladých tanečníků. Je významným českým baletním pedagogem a teoretickým odborníkem v oboru metodiky klasického tance. Vystudoval teorii tance a pedagogiku na VŠMU v Bratislavě. Výraznou stopu zanechal na brněnské Taneční konzervatoři, kde působil jako pedagog od roku 1974 až do roku 2010. Působil také, jako pedagog 20 let na VŠMU, a krátce na HAMU v Praze.

⁴¹ Zdeněk Kárný je dlouholetý sólista Národního divadla v Brně, který již řadu let spolupracoval se školou jako pedagog.

Cíle školy

Taneční konzervatoř v Brně poskytuje osmileté souběžné odborné a všeobecné vzdělání. Toto vzdělání připravuje absolventy ke kvalifikovanému uplatnění v profesi tanečního umělce, umělecko-pedagogické vzdělání v profesi tanečního pedagoga a všeobecné vzdělání dotváří připravenost studentů ke studiu na vysoké škole.

6.3. Výuka moderní tance

Stejně tak jako na Taneční konzervatoři hlavního města Prahy se i zde od 1. do 4. ročníku vyučuje předmět taneční gymnastika. Od 5. ročníku jsou studenti rozdělováni na specializaci klasický a moderní obor. Od 5. do 6. ročníku se vyučuje moderní tanec zaměřený především na techniku M. Graham. V posledních ročnících se snaží propojit a stylizovat různé taneční techniky. V hodinách scénické praxe a moderního tance se věnují choreografiím na absolventské představení. Taneční konzervatoř zprostředkovává studentům i pedagogickou praxi. Zde studenti vyučují techniku klasického, moderního, lidového tance a taneční gymnastiky.

Konzervatoř umožňuje studentům získávat zkušenosti například na baletních soutěžích, tanečních koncertech, absolventských představení, v předtančení na plesích a také vystupují v rámci programu Dance Life Expo⁴².

Pedagogové moderního tance

- Markéta Habalová
- Mgr. Vladimíra Kartousová
- MgA. Hana Litterová

---

⁴² Dance Life Expo představuje jedinečné spojení tanečního festivalu a veletrhu určeného pro aktivní tanečníky i širokou veřejnost. Tento festival se koná v prostorách brněnského výstaviště.

6.4. Hospitace na této škole

Na této konzervatoři jsem navštívila opět několik lekcí moderního tance. První dvě lekce 5. a 6. ročníku proběhly pod vedením zkušené pedagožky Mgr. Vladimíry Kartousové⁴³, která zde vyučuje od roku 1989. Obě lekce obsahovaly základní prvky techniky M. Graham a ve vyšším ročníku se je snažila pedagožka rozvinout. Některé vazby v sobě obsahovaly i prvky Jazz Dance, které pedagožka používá k zpestření lekce. Pedagožka vyžadovala hlasité dýchání při každé kontrakci. Lekce probíhaly s doprovodem reprodukované hudby.

Poslední navštívenou vyučovací hodinou byla lekce 8. ročníku pod vedením Markéty Habalové⁴⁴. V ročníku byli pouze čtyři studenti, z běžného počtu čtrnácti studentů a pedagog tento čas využil k opakování a nastudování nové části choreografie. Žádný hudební doprovod ani reprodukováná hudba, zde využity nebyly.

---

⁴³ Mgr. Vladimíra Kartousová vystudovala taneční konzervatoř Brno, HAMU Praha. Zúčastnila se stáže na taneční akademii v Rotterdamu a Amsterdamu. Na taneční konzervatoři v Brně učí od roku 1989.

⁴⁴ Markéta Habalová je absolventka Taneční konzervatoře Brno a členkou baletu NDB od roku 1996, od sezony 2008 jako demi-sólistka. Od roku 1997 se věnuje také choreografii.

7. Janáčková konzervatoř a Gymnázium v Ostravě

Adresa: Českobratrská 958/40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava

Ředitel/ka: Mgr. Soňa Javůrková

Typ školy: Státní konzervatoř

7.1. Historii

V roce 1959 byl na Konzervatoři v Ostravě zřízen hudební a taneční obor. Prvním vedoucím tanečního oboru byl Emerich Gabzdyl⁴⁵. Dalšími vedoucími byli: Jarmila Kovalová⁴⁶, Jiří Duží⁴⁷ do roku 1998 a Ivan Hurych⁴⁸, který je vedoucím tanečního oddělení dodnes. Na konci roku 1991 došlo k rozsáhlé rekonstrukci a výstavbě moderní budovy v centru Ostravy v ulici Českobratrská a Žerotínova. Nově zrekonstruovaná budova byla slavnostně otevřena 16. května roku 1996, téhož roku konzervatoř začala nést jméno slavného skladatele – Leoše Janáčka. Došlo tedy ke změně názvu školy na Janáčkovu konzervatoř v Ostravě. V tomto roce bylo taktéž prodlouženo studium tanečního oboru na osm let. V roce 2007 byla škola přejmenována na Janáčkovu konzervatoř a Gymnázium v Ostravě.

7.2. Oficiální dokumenty

Obory vzdělávání, které škola poskytuje

Denní forma vzdělávání:

Obor vzdělání 82-46-P/01 Tanec, zaměření klasický tanec
(8tiletý obor, v 8. ročníku maturita a absolutorium)

Obor vzdělání 82-46-P/02 Současný tanec
(6tiletý obor, ve 4. ročníku maturita, v 6. ročníku absolutorium)

---

45 Emerich Gabzdyl (1908-1993) byl český tanečník a choreograf. Jeho kariéra začala v pouhých čtrnácti letech, kdy získal angažmá v baletním souboru Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Jeho mentorem se stal italský choreograf Achille Viscusi. V letech 1932–1938 působil jako baletní, operní a operetní choreograf brněnského divadla. Působil jako pedagog na Akademii múzických umění v Praze či šéf baletu v Národním divadle, zde zůstal až do své smrti v roce 1993.

46 Jarmila Kovalová byla tanečnice, choreografka a pedagožka.

47 Jiří Duží (1935-1998) absolvent TKP, získal angažmá v Ostravě 1957–1983 (od 1964 sólista), vytvořil řadu velkých rolí: tit. role v Louskáčkovi (1959) a Petruškovi (1961), především demicharakterních a komických postav.

48 Ivan Hurych je tanečník, choreograf, pedagog a baletní mistr

Cíle školy

Typické pro tuto státní konzervatoř je snaha o spolupráci všech uměleckých oborů. Tedy hudby, dramatického oboru a tance. Díky této spolupráci mohou na instituci vznikat společná jevištní díla, která jsou prezentována i na veřejnosti. Taneční obor připravuje studenty na odbornou uměleckou a pedagogickou praxi, případně ke studiu na vysokých uměleckých školách i na školách humanitním zaměřením.

7.3. Výuka moderního/současného tanec

Osmiletá forma vzdělávání:

Jako u předchozích konzervatoří se i na této vyučuje od 1. do 4. ročníku taneční gymnastika. Již ve 4. ročníku začíná pedagog své studenty seznamovat s některými principy moderního tance. Od 5. do 8. ročníku se vyučuje moderní tanec, kde se seznamují s technikou M. Graham a Humphrey/Limón. Zde se studenti od 5. ročníku nespécializují na moderní a klasický tanec.

Šestiletá forma vzdělávání (současný obor):

Současný šestiletý obor byl založen v roce 2013. Tento nově vzniklý obor přijímá studenty po ukončení základní školní docházky, tzn. po ukončení 9. třídy základní školy. Konzervatoř vypisuje přijímací řízení každý 2. rok. V 1. ročníku výuky předmětu současné taneční techniky se pedagogové zabývají fyzickou přípravou těla a základními principy Humphrey/Limón a M. Graham techniky. Studenti tohoto oboru skládají ve 4. ročníku maturitní zkoušku. Následují další 2 roky, kdy studenti mohou pokračovat ve studiu a získat absolutorium. V tomto roce má konzervatoř první absolventy, proto stále neznáme jejich uplatnění. Výsledky budou viditelné v následujících dvou letech.

Konzervatoř pořádá časté taneční workshopy se zahraničními i domácími lektory, což je pro studenty obou oborů velkým přínosem. Seznámí se díky tomu s českou i zahraniční taneční scénou. Svoji koncertní a scénickou praxi prezentují na představení Tanec Gala. Zde studenti a absolventi předvádí to nejlepší z klasického, moderního, scénického a lidového tance.

Pedagogové moderního/současného oboru:

Vedoucí tanečního oddělení: Ivan Hurych

- Ing. Mgr. Lenka Dřimalová
- MgA. Jana Ryšlavá
- MgA. Kristýna Slezáková, Ph.D.
- MgA. Hana Wimmerová
- Michal Záhora

7.4. Hospitace na této škole

První navštívenou lekcí na Ostravské konzervatoři byla vyučovací hodina moderního tance 5. ročníku osmiletého studia. Pedagožkou byla MgA. Kristýna Slezáková, Ph.D.⁴⁹, která na škole vyučuje již devátým rokem. Tato vyučovací hodina mne velmi zaujala, a proto ji podrobně popisuji v příloze č. 1. V rámci hospitace mi bylo umožněno navštívit také seminář jevištní mluvy. Tento seminář připravuje studenty 4. ročníku šestiletého studia na absolventské představení. Pedagogem byla Miroslava Georgievová⁵⁰, která vypomáhá paní Slezákové při tvorbě choreografie.

Následovala lekce moderního tance 8. ročníku osmiletého studia. Bohužel se nejednalo o technickou lekci, pedagog tento čas využil k práci na choreografii. Před opakováním choreografie byli studenti zahřáti improvizací na téma posouvání molekul - míčků. Pedagogem byla MgA. Jana Ryšlavá⁵¹.

Další navštívenou lekcí byla vyučovací hodina tance s partnerem 4. ročníku šestiletého studia. Tato lekce byla založena především na improvizaci ve dvojicích, trojicích a na práci připravované choreografie. Hodina byla vedena opět MgA. Kristýnou Slezákovou, Ph.D.

---

⁴⁹ MgA. Kristýna Slezáková, Ph.D. vystudovala Ostravskou univerzitu, následně také HAMU v Praze, kde získala rovněž doktorát v oboru taneční věda - etnografie. Od roku 2003 intenzivně studovala brazilské bojové umění capoeira, které bylo zároveň jádrem její disertační práce. V současnosti vyučuje současný tanec na Janáčkově konzervatoři v Ostravě, pedagogické činnosti se věnuje i mimo půdu školy.

⁵⁰ Miroslava Georgievová je absolventkou ostravské konzervatoře a jako herečka pohostinsky působí v divadlech. Vyučuje jevištní mluvu a hereckou výchovu.

⁵¹ MgA. Jana Ryšlavá tanečnice, pedagožka. Vystudovala pedagogiku tance na HAMU a SEAD Salzburg Experimental Academy of Dance. V současné době vyučuje na Janáčkově konzervatoři a gymnáziu v Ostravě a působí v uskupení Tri-in-Verse.

Další lekcí byla vyučovací hodina interpretace 3. ročníku šestiletého studia, vedena MgA. Hanou Wimmerovou⁵². Na této lekci pedagožka seznamovala studentky s choreografií Tariko. Choreografie měla bojový charakter a byla s doprovodem reprodukováno hudby bicích nástrojů.

Poslední lekcí byla hodina scénické moderní praxe 5. ročníku osmiletého studia. Pedagogem byl Michal Záhora, který zároveň vyučuje i v Praze na Duncan centru. Opakovala se rozpracovaná choreografie, kde do tvorby jednotlivých částí byli zapojeni i studenti.

---

⁵² MgA. Hana Wimmerová je absolventkou oboru taneční pedagogiky na HAMU v Praze. Vyučuje moderní tanec a moderní koncertní praxi na Janáčkově konzervatoři a gymnáziu v Ostravě.

8. Dotazníkové šetření

V mé práci zkoumám výuku moderního tance ve vybraných institucích. Pro doplnění svých hospitací jsem na každé konzervatoři rozdala studentům a pedagogům dotazníky. Ty byly anonymní, a proto nikde neuvádím žádná jména. Šetření, která jsem provedla, nelze považovat za zcela důvěryhodné, a to z důvodu nenavrácení všech rozdaných dotazníků. Nutno podotknout, že odpovědi mají sloužit pouze jako ukázka názorů pedagogů a studentů. Z odpovědí nechci vyvozovat definitivní závěry, ale pouze poukázat na současný stav výuky na jednotlivých institucích.

Na několika stranách jsem zpracovala do tabulek odpovědi studentů, které byly vybrány z již zmíněných dotazníků. Mohu si tak udělat představu, proč si studenti konzervatoř vybrali, jak jsou spokojeni s průběhem vyučování moderního tance, co jim naopak na hodině vadí nebo co by změnili. Také se zde sleduje jejich informovanost o novinkách a představeních moderního a současného tance.

Dále je přiloženo 5 vypracovaných tabulek s odpověďmi pedagogů, kde chybí vyjádření vyučujících Taneční konzervatoře Duncan centre. (Dotazníky od studentů této školy mi vráceny byly, ale od pedagogů ne.) U pedagogů jsem se zabývala tanečními technikami, které vyučují nebo o to, co je podle nich v hodinách důležité. Také je zde uvedeno, jestli se moderní tanec vyvinul a jaký je přístup studentů k tomuto předmětu. Poslední otázky jsou zaměřeny na taneční workshopy a uplatnění studentů jednotlivých konzervatoří.

V mém dotazníkovém šetření nezpracovávám všechny otázky, které byly studentům a pedagogům položeny. Vybrala jsem jen ty, které mé téma zajímavě obohatily o postřehy studentů a pedagogů při výuce moderního tance.

Dotazníky pro studenty a pedagogy jsou v příloze č. 2. a 3.

Dotazníky pro studenty:

Proč ses rozhodl vybrat si tuto školu? Čím je pro tebe zajímavá, a co je pro ni typické?	
Instituce/škola	Odpovědi studentů
Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Většina studentů se shodla, že si školu vybrali kvůli profesionálnímu přístupu - jsou zde zkušení pedagogové. Typický je pro ni "chaos a řád".
Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s.r.o.	Většina studentů se shodla, že škola je zajímavá různými styly tance. Typické je pro ni rodinné prostředí.
Taneční centrum Praha – konzervatoř	Většina studentů se shodla, že škola je zaměřena na jazzový a moderní tanec, kvůli tomu si školu zvolili. Studenti berou jako velkou výhodu to, že mohou nastoupit do vyššího ročníku. Zajímavé pro ně jsou častá představení - tedy dostatečná taneční praxe. Pro konzervatoř je typické to, že je uzavřenou komunitou.
Taneční konzervatoř Duncan centre	Většina studentů se shodla, že si instituci vybrali, kvůli jedinečnému přístupu a individualitě této školy. Typické je pro ni to, že tu není důraz kladen na balet. Studenti se mohou propojit s vesmírem.
Taneční konzervatoř Brno	Většina studentů se shodla, že je pro tuto instituci typické zaměření na klasický tanec a protekce.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - klasický obor	Studenti se shodli, že je zde zajímavé propojení středoškolského učiva s tancem. Typické je pro ni to, že tu tráví mnoho času.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - současný obor	Většina studentů se shodla na tom, že škola je v blízkosti jejich bydliště. Typické je pro ni to, že se na škole vyučují odlišné druhy tance.

Co vnímáš jako velký přínos na hodinách moderního tance?	
Instituce/škola	Odpovědi studentů
Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Většina studentů se shodla, že je pro ně přínosem svoboda pohybu a práce s vlastním tělem. Také zkušenosti pedagogové a skvělý hudební doprovod.
Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s.r.o.	Většina studentů se shodla, že je pro ně přínosem partnerina moderního tance, práce s vlastním tělem, prostorem a trénování pohybové paměti.
Taneční centrum Praha – konzervatoř	Většina studentů se shodla, že přínosem v hodinách moderního tance je pro ně vnímání prostoru, připravenost, zahřátí těla a individuální přístup.
Taneční konzervatoř Duncan centre	Většina studentů se shodla, že je pro ně přínosem individualita a kreativita pedagoga. Nové principy pohybu, propojení emocionální a mentální stránky, uvědomování si vlastního těla.
Taneční konzervatoř Brno	Většina studentů se shodla, že je pro ně velkým přínosem komunikace, práce s vlastním tělem, že se pedagog věnuje všem studentům rovnocenně.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - klasický obor	Studenti se shodli, že jsou pro ně velkým přínosem připomínky od pedagogů, kreativita, workshopy, které škola pořádá. A především to, že se zdokonalují v této technice.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - současný obor	Studenti se shodli, že je pro ně velkým přínosem získání informací a zkušeností, při těchto hodinách.

Co by si naopak změnil/a na hodinách moderního tance? (co ti chybí)	
Instituce/škola	Odpovědi studentů
Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Většina studentů se shodla, že by při hodinách chtěli zrušit stereotyp, chtěli by více pedagogů a více tanečních stylů, aby byli připraveni na konkurzy. Více videoukázek a lidský přístup.
Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s.r.o.	Většina studentů se shodla na tom, že by hodinu neměnili. Výtku měli jen k hudebnímu doprovodu a komunikaci s pedagogem.
Taneční centrum Praha – konzervatoř	Většina studentů se shodla, že by chtěli lepší hudební doprovod, více tanečních variací, změnit pedagoga. Při hodinách by chtěli více improvizovat a chtěli by mít více hodin moderního tance.
Taneční konzervatoř Duncan centre	Většina studentů se shodla, že by na hodinách změnili pedagoga. Chtějí, aby pedagog měl větší odbornost. Zmiňují zde i problém komunikace.
Taneční konzervatoř Brno	Většina studentů se shodla, že jsou s průběhem hodiny spokojeni. Chtěli by více hodin moderního tance a více videoukázek.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - klasický obor	Studenti se shodli, že na hodinách by chtěli více improvizace a méně jógy. Chtěli by se věnovat contemporary a aktuálním technikám - partnering, akrobatické prvky.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - současný obor	Studenti se shodli, že by na hodinách chtěli lepší hudební doprovod, ale jinak jsou s hodinou spokojeni, tak jak je.

Jak získáváš informace o novinkách v moderním tanci? Nebo o přestaveních i mimo Prahu?	
Instituce/škola	Odpovědi studentů
Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Většina studentů se shodla, že informace získávají díky plakátům, přes internet (především Facebook). Škola moc workshopů nezprostředkovává.
Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s.r.o.	Většina studentů se shodla, že informace získávají díky škole, která studentům umožňuje návštěvu představení a generálek v divadle. Dále uvádí Youtube a workshopy, které si žáci vyhledávají individuálně.
Taneční centrum Praha – konzervatoř	Většina studentů se shodla, že informace získávají na internetu (především Facebook), na workshopech, které škola zprostředkovává.
Taneční konzervatoř Duncan centre	Většina studentů se shodla, že informace získávají především z internetu (Facebook), sami si vyhledávají workshopy a některé škola zprostředkovává.
Taneční konzervatoř Brno	Většina studentů se shodla, že informace získávají z internetu (Facebook). Škola někdy zprostředkuje nějaký workshop, ale není to tak časté.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - klasický obor	Studenti se shodli, že informace získávají především z workshopů, které škola pořádá. Na Dance life expo, kde mají možnost zúčastnit se workshopů a vidět i některá přestavení jiných škol. Dále informace získávají z nástěnky školy a internetu.
Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě - současný obor	Studenti se shodli, že získávají informace především z internetu a ze školní nástěnky. Škola pořádá workshopy a také se některé informace dozvídají z hodiny dějin.

Dotazníky pedagogů

Co si myslíte, že je důležité při výuce?	
Pedagog č. 1 - Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Jak už jsem výše psala, technika umožňuje svobodu tanečníka a její nedostatek jej limituje, ale nedílnou součástí jeho výbavy má být schopnost naplnit pohyb emocí a výrazem, který osloví diváka. Důležitá při výuce je pokora, kreativita a empatie pedagoga, aby rozeznal jaký kdo ze studentů je, a aby podpořil jeho nadání, které může dále rozvíjet. Cílem by neměla být pouze technická kvalita, ale zejména pravdivost vyjádření.
Pedagog č. 2 - Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.	Soustavná navazující práce.
Pedagog č. 3 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Záleží na tom z jakého úhlu pohledu. Jako první mne napadne: láska k tanci, odborná způsobilost a lidské kvality pedagoga, schopnost motivovat studenty (zapálit je pro tanec).
Pedagog č. 4 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Aby se děti naučily základy držení těla, rovnováhy, ovládnání svého těla a pak zvládají další a těžší prvky a choreografie může být postavena těžší.
Pedagog č. 5 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	osobnost pedagoga – znalosti + důslednost + korektnost + (předstírané) nadšení „Není důležité, co učíš, ale jak to učíš“
Pedagog č. 6 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Být příkladem pro studenty, učivo správně ukázat, dokázat předat vlastní zkušenost, být trpělivý, být důsledný, třídu stmelit a pracovat s ní jako s kolektivem, snažit se naladit ve třídě dobrou atmosféru pro práci, studenty správně motivovat.
Pedagog č. 7 - Taneční konzervatoř Duncan centre	Nebyl vyplněn dotazník od pedagoga.
Pedagog č. 8 - Taneční konzervatoř v Brně	Komunikace, vytvoření vzájemného vztahu.
Pedagog č. 9 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Umění přesně definovat co chci, vysvětlit, jak to mají studenti udělat, a to často několikrát a pokaždé jinak, dále trvat na výsledku a neustoupit, přičemž je nutno studenty neznechutit. Pozitivní přístup a dobrá nálada na hodině umění, umění vzbudit zájem a udržet ho. Nakonec nezměrná trpělivost a pevné nervy.
Pedagog č. 10 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Motivace studentů a vlastní práci, a aby se sami zajímali o další možnosti rozvoje. Disciplína /příprava lekcí, aby se zopakovalo známé, ale vždy se ještě rozvinula nová věc.

Jakou techniku moderního tance učíte?	
Pedagog č. 1 -Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Vystudovala jsem zejména Graham techniku u prof. Ivanky Kubicové, ale moje zaměření je daleko širší, využívám všechny principy Moderního tance i z jiných technik, Limón, Jazz. Ovlivnil mě zejména výrazový tanec, který podle mých dlouholetých zkušeností vede studenty k prožitku a sdělnosti pohybu. Podle mého názoru musí mít pohyb schopnost sdělovat niterné pocity a nesmí být pouze opakovanou technickou bravurou.
Pedagog č. 2 - Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.	L. Horton (5. ročník), M. Graham (6. ročník), J. Limón (7. ročník) Stylizuje je.
Pedagog č. 3 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Učím Body building tj. příprava na taneční techniky, Graham technik obohacenou o prvky Limón technik (u starších ročníků) a doplněné vlastní prvkovou zásobou podle potřeb repertoáru současného tance (ortodoxní Graham již nevyhovuje požadavkům)
Pedagog č. 4 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Technika Marthy Grahamové, Limón, Horton - choreografie a starší ročníky stylizují do své cemporary.
Pedagog č. 5 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	contemporary – kombinace graham + limón + horton (kombinuji čistou a eklektickou formu podle věkové a výkonnostní úrovně)
Pedagog č. 6 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Učím Graham, Limón, Cuningham, Body building...v čisté formě, techniky vzájemně propojují a podle potřeby i stylizují.
Pedagog č. 7 -Taneční konzervatoř Duncan centre	Nebyl vyplněn dotazník od pedagoga.
Pedagog č. 8 - Taneční konzervatoř v Brně	Graham, Limón, Jazz - obě možnosti využívám.
Pedagog č. 9 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Záleží na ročníku, na ŠVP a složení skupiny. Pokud vyučuji čistou techniku, je to Graham technik, ve které jsem vzdělána. Jinak vyučuji především principy, pro jejichž nácvik vytvářím a hledám různá cvičení a následné vazby.
Pedagog č. 10 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Většinou učím poslední dva ročníky, věnuji se tedy hlavně současnému tanci, aby doplnili též improvizací principy, floorwork, současný partnering (Původní osnovy nic z toho nezařazovaly.)

Myslíte si, že se moderní tanec za posledních deset let proměnil?	
Pedagog č. 1 - Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	<p>Moderní tanec se v posledních deseti letech velmi proměnil. Hranice techniky se rozplývají a pod pojmem tanec a taneční umění je možné praktikovat skoro cokoliv. Upřednostňují se velmi často akrobatické prvky nebo naopak naprostý civilismus a rádo by netaneční přístup.</p> <p>Možná, že jsem konzervativní, ale myslím si, že tanec by měl dostát tomuto slovu, měl by být povznášejícím uměním a přinášet divákovi něco jako požitek, emoci (pokud možno pozitivní) a pocit, že vidí něco, co je pro něho srozumitelné a obdivuhodné.</p> <p>V současné době se mi občas stává, že mi diváci říkají, že modernímu tanci nerozumí a nechápou ho. Moderní tanec by měl stále zůstat uměním a nesklouzávat mnohdy pouze k provokaci a šokování.</p>
Pedagog č. 2 - Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.	<p>Moderní tanec se stále vyvíjí, záleží na tom, koho sledujeme. Vidím kromě posunu contemporary do větší volnosti, abstrakce i návrat k původním technikám moderního tance.</p>
Pedagog č. 3 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	<p>Určitě se proměnil, ale určitý základ zůstává stejný. Mění se celá společnost. Požadavky na interprety jsou stále vyšší. Domnívám se, že se stále více prosazují různé alternativní metody – ne vždy smysluplné a málokdy s možností vychovat tanečníka.</p>
Pedagog č. 4 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	<p>Ano, hodně lidí v dnešní době učí „contemporary“, ale nemají zvládnutou a probranou žádnou techniku a potom se současný tanec dostává jinam, než by měl být.</p>
Pedagog č. 5 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	<p>Moderní tanec je ukončená kapitola tanečního umění, současný tanec se proměňuje stále jako eklektické propojování poznatků moderních technik + nových individuálních impulzů pedagoga.</p>

<p>Pedagog č. 6 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.</p>	<p>Myslím, že ano, ne však nějak dramaticky. Rozdíl vnímám hlavně na repertoáru českých divadel – před cca deseti lety jsem mohla vidět hlavně choreografie od J. Kyliána, P. Zuzky, P. Šmoka. Dnes dostávají příležitost i „mladší, začínající“ choreografové.</p> <p>Někteří choreografové se inspirují i prvky street dance, hiphop atd. Výběr hudby je pestřejší. Kromě klasické se používá i moderní, komerční.</p> <p>Moderní tanec je vnímán daleko volněji a jednotlivé styly a techniky se prolínají. Dnešní divák je už také zkušenější a náročnější.</p>
<p>Pedagog č. 7 - Taneční konzervatoř Duncan centre</p>	<p>Nebyl vyplněn dotazník od pedagoga.</p>
<p>Pedagog č. 8 - Taneční konzervatoř v Brně</p>	<p>Ano, příliš se preferuje contemporary a podceňují techniky moderního tance.</p>
<p>Pedagog č. 9 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě</p>	<p>Moderní myslím ne, současný se stále vyvíjí. Mám pocit, že od čistých technik se postoupilo v Česku více k fúzím, hodně jsou moderní tzv. contemporary jazz classes a americké efektní taneční styly. Na druhé líně se ustupuje od moderních technik a do popředí se dostává nový cirkus, akrobacie, atd.</p>
<p>Pedagog č. 10 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě</p>	<p>Velký posun směrem k současnému tanci, který využívá jak dědictví moderních technik a obohacuje je o improvizaci práci s podlahou či novocirkusové a akrobatické prvky.</p>

Jaký je přístup studentů k předmětu: moderní tanec?	
Pedagog č. 1 - Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Přístup studentů je myslím velmi dobrý. Občas se najde pasivnější student, ale obecně lze říci, že pokud je MT zaujme, nemám s nimi problémy. Zejména ve scénické praxi, která je pro ně přípravou na jeviště a mohou se v tomto předmětu realizovat.
Pedagog č. 2 - Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.	Většinou pozitivní, záleží na specializaci. Ale modernisté i klasikáři berou moderní tanec vážně a pracují.
Pedagog č. 3 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Odvíjí se od celkového přístupu ke studiu. Někteří jsou poctiví a pilní tj. zaznamenávají pokroky, někteří méně poctiví a to se samozřejmě odrazí na výsledcích a na repertoáru resp. na scénické praxi. Jako zpětnou vazbu studenti dostávají hodnocení individuálního pokroku za pololetí.
Pedagog č. 4 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Velmi kladný.
Pedagog č. 5 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	povinně pozitivní – jsou neustále konfrontováni s uměleckými úkoly, kde neustále rozpoznávají konkrétní požadavky vyučovaných technik a inscenačních prostředků
Pedagog č. 6 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Kladný. Jsme škola zaměřená na moderní tanec, studenti ho tedy vnímají jako hlavní předmět.
Pedagog č. 7 - Taneční konzervatoř Duncan centre	Nebyl vyplněn dotazník od pedagoga.
Pedagog č. 8 - Taneční konzervatoř v Brně	Dle každého jedince.
Pedagog č. 9 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Mám pocit, že poměrně pozitivní, nicméně na klasickém oboru je podle mě, moderní a současný tanec vnímán studenty jako obor méněcenný, daleko za klasickou linií.
Pedagog č. 10 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Část ho bere jako nutnost, ke svému klasickému vzdělání, část je naopak ráda, že může tančit něco bez "špiček".

Kolikrát ročně škola pořádá workshop zaměřený na moderní tanec? Zvete do školy pedagogy z Čech nebo ze zahraničí? Uved'te několik jmen.	
Pedagog č. 1 - Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Workshop škola pořádá přibližně 1 až 2x ročně s různým zaměřením. Byla zde Finka Sirpa, J. Kekeňáková a R. Letenaj, L. Vágnerová a J. Žiga
Pedagog č. 2 - Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.	Ne
Pedagog č. 3 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Pravidelně zveme zahraniční pedagogy na LTW – Letní taneční Workshop. Attila Egerházi, Samuel Delvaux, Lidia Vos, Kevin Durwael, Jo Stromgren, Ramón Oller a další.
Pedagog č. 4 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Každý rok se pořádá Letní taneční workshop. Často pořádáme i ve školním roce, ale to není pravidelný. Jména: Attila Egerházi, Samuel Devaux, Jiří Voborský, Ramón Oller, Lidia Vos,
Pedagog č. 5 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	nepořádáme speciální workshopy zaměřené na moderní tanec
Pedagog č. 6 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Asi 3x ročně. Ze zahraničí, výjimečně z Čech Zmiňuji jména nejen pedagogů, ale i choreografů, protože si myslím, že tyto dvě práce spolu velmi úzce souvisejí - Attila Egerházi (HUN), Samuel Delvaux (BEL), J.Voborský (USA), V. Svidró (HUN), A. Peréz (ESP), Š. Kubáň (ČR), A.Hanzlík (ČR), H. Turková (ČR)
Pedagog č. 7 - Taneční konzervatoř Duncan centre	Nebyl vyplněn dotazník od pedagoga.
Pedagog č. 8 - Taneční konzervatoř v Brně	Příležitostně.
Pedagog č. 9 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Cca. 4x, učitelé domácí i zahraničí. Nataša Novotá, Eldad Ben Sasson, Jarek Cemrek, Joe Alegado. Většinou domácí, tedy častěji se vrací. Zahraniční se objeví většinou jednou.
Pedagog č. 10 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Eldad Bon Sasson, Nataša Novotná, Anna jirmanová, Andrea Opavská, Michal Záhora, Jarek Cemrek,

Jaké je podle vás reálné uplatnění studentů po konzervatoři?	
Pedagog č. 1 -Taneční konzervatoř hlavního města Prahy	Uplatnění studentů konzervatoří v praxi není jednoduché. Dříve se uplatňovali minimálně v 50% v divadlech u nás i v cizině, ale při dnešní záplavě cizinců v našich divadlech jsou jejich možnosti velmi omezené. Myslím, že ba šéfové našich divadel měli zohledňovat naše tanečníky, samozřejmě s patřičnou kvalitou.
Pedagog č. 2 - Pražská taneční konzervatoř a střední odborná škola, s. r. o.	Velký prostor je pro výuku v ZUŠ a různých souborech, projektové akce, muzikály, černá divadla.
Pedagog č. 3 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Interpret, pedagog, student VŠ
Pedagog č. 4 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	2 až 3 studenti ze třídy se dostanou do profesionálního souboru, další jdou mimo obor, na vysokou školu a nebo působí jako pedagogové, také se hodně studentů uplatní v tanci komerčním
Pedagog č. 5 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	v TCP: studium VŠ – umělecké, humanitní, manažerské, lékařské interpretační a asistentské a tvůrčí praxe
Pedagog č. 6 - Taneční centrum Praha - konzervatoř, o. p. s.	Taneční soubory městských divadel, zahraniční stáže, company atd, company v muzikálu, komerční projekty, VŠ, pedagog
Pedagog č. 7 -Taneční konzervatoř Duncan centre	Nebyl vyplněn dotazník od pedagoga
Pedagog č. 8 - Taneční konzervatoř v Brně	Stále problematičtější
Pedagog č. 9 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Odhaduji, že cca 60 - 70 % našich studentů se nějakým způsobem uplatní v oblasti tance, sportu či jiné tělovýchovné aktivity. Tanci jako hlavní interpretační aktivitě se jich věnuje podstatně méně, řekněme 30 %, stejně jako cca 30 % odchází od oboru úplně.
Pedagog č. 10 - Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě	Většinou rovnou do divadel odchází 2-3 studenti. Další dva až tři na HAMU či VŠMU. Cca jeden odchází rovnou učit za ZUŠ.

9. Faktory ovlivňující průběh výuky

Během návštěv všech jmenovaných vzdělávacích institucí se mi otevřela problematika výuky moderního a současného tance. Objevovaly se otázky, co a jak ovlivňuje kvalitu pedagogického procesu a jeho výsledky.

Na výuce se podílí mnoho faktorů. Mezi ně patří osobnost, zkušenost pedagoga, momentální složení skupiny studentů a jejich počet. Neméně důležitý je přístup a znalosti studentů, rozložení hodin teorie a praxe. Na vyučovací hodinu může mít vliv rovněž prostředí, atmosféra a hudební doprovod.

Jedním ze základních předpokladů kvalitní výuky je přístup pedagoga a jeho odborné vzdělání. Pedagog by měl být obeznámen s požadavky, které jsou na taneční interprety kladeny v současném tanečním světě a mít odborné vzdělání, které mu umožní vytvářet eklektismy. To znamená, že se musí orientovat v tanečních technikách, jako jsou Humphrey/Limón, M. Graham, M. Cunningham, L. Horton a v jazzové technice. Podle svého uvážení si vybrat prvky, které se zdají být vhodné a prakticky použitelné a společně je propojovat.

Práci pedagogů ovlivňuje chování a vztah studentů k tanečním hodinám moderního a současného tance. Zde je zásadní otázkou, v jakém věku se studenti s touto taneční technikou setkávají. Na Taneční konzervatoři hlavního města Prahy, Pražské taneční konzervatoři a střední odborné škole s. r. o., Taneční konzervatoři v Brně, Janáčkově konzervatoři a gymnáziu v Ostravě (osmiletý obor) se začíná s výukou moderního tance od 5. ročníku studia. V tomto ročníku si studenti zvolí, jaké specializaci se chtějí v následujících letech věnovat. Pro studenty je toto rozhodnutí velmi zásadní a většina z nich si zvolí obor klasického tance, se kterým se setkávají od začátku svého studia. Obor moderního tance není pro studenty prioritní, jelikož s ním neměli doposud žádné osobní zkušenosti. Jejich rozhodnutí pro tento obor vyplývá z doporučení pedagoga, který zhodnotí jejich dosavadní výsledky. Na Taneční konzervatoři Duncan centre, Tanečním centru Praha – konzervatoř o. p. s. a Janáčkově konzervatoři a Gymnáziu v Ostravě (šestiletý obor), se seznámí s moderním nebo současným tancem již v 1. ročníku studia a nerozdělují se na jednotlivé obory. Myslím si, že rozdělení studentů na klasický a moderní obor není účelné. Studenti by se měli vzdělávat ve všech tanečních technikách, které jim škola poskytuje, jelikož se s nimi ve své interpretační praxi budou setkávat.

Další otázkou je, jak mají studenti rozložené hodiny teorie a praxe. Domnívám se, že výuka v tzv. blocích je pro studenty výhodnější i z hlediska úspory času. V dopoledních hodinách se věnují teoretickým předmětům a v odpoledních zase praktickým. Osobně se přikláním k tomu, aby praktická část začínala výukou moderního tance, kde pracují s protažením vlastního těla a někdy i aplikují principy Feldenkraisovy metody⁵³ a jiné pro tanečníka prospěšné postupy. Například na Janáčkově konzervatoři a Gymnáziu v Ostravě jsem na začátku vyučovací hodiny viděla některé principy z jógy a také prvky z Feldenkraisovy metody, které připraví studenty na následující praktické lekce.

Důležitou roli při výuce moderního tance hraje i atmosféra, která hodinu doprovází. Atmosféra mezi studentem a vyučujícím by měla být otevřená a komunikativní tak, aby studenti v hodině dosáhli svého maxima, nebáli se riskovat a na jakoukoliv nejasnost se pedagoga zeptat.

Dalším faktorem taneční výuky je i spolupráce pedagoga s korepeticí. Většina pedagogů si vybírá skladby současných skupin a autorů, které nejsou ideální jako doprovod k pohybu. Kvalitní doprovod je při výuce velmi důležitý a studentům napomáhá při osvojování si muzikality tonálního a rytmického cítění. Tradičně je taneční hodina doprovázena klavírem, ale jsou tací korepetitoři, kteří hrají i na několik hudebních nástrojů. Nejpozitivněji bych hodnotila tuto spolupráci na Konzervatoři Duncan centre. Pedagogové si zde vybírají hudebníky, kteří dokážou při taneční výuce nabídnout hru na bicí, zpěv a hru na klavír. V ideálním případě se korepetitor neřídí pouze zadáním tempa, ale předně sleduje, jak na sebe jednotlivé taneční prvky navazují a svou hudbu tomu přizpůsobí.

Myslím si, že tyto zmíněné faktory zásadně ovlivňují vývoj celé taneční hodiny a studenti tak mohou dosáhnout lepších výsledků.

---

⁵³ Feldenkraisova metoda je přístupem k porozumění sebe sama, je přirozeným procesem učení a následné přeměny pohybových vzorců.

10. Jevištní zkušenosti studentů tanečních konzervatoří

Jevištní zkušenosti studentů a jejich profesní úroveň se prezentuje především na absolventských představeních. Konzervatoře, které nabízí nejbohatší jevištní praxi svým studentům, jsou Taneční konzervatoř hlavního města Prahy a Taneční centrum Praha – konzervatoř o. p. s. Tyto dvě zmiňované konzervatoře mají své taneční soubory. U Taneční konzervatoře hlavního města Prahy se jedná o soubor Bohemia balet. Soubor zaměstnává absolventy tanečních škol a tvoří mezistupeň mezi konzervatoří a praxí. Uměleckým vedoucím tohoto souboru je ředitel konzervatoře Mgr. Jaroslav Slavický. Vystoupení souboru doplňují nejlepší studenti konzervatoře. Bohužel studenti moderního oboru zde nemají tak časté uplatnění, jako studenti klasického oboru. S výjimkou představení, do kterých se zapojuje celá škola jako je například: Děvčátko se sirkami, Petr Pan, Carmina Burana, Oliwer Twist. Dramaturgie souboru je zaměřena na celou šíři profesionální praxe. Od klasického baletu přes neoklasiku až po současnou tvorbu, ve které se studenti mohou seznámit i s pohybovým slovníkem současných choreografů.

U Tanečního centra Praha – konzervatoře o. p. s. se jedná o Baby Balet Praha (dále BBP), který je složen z 16 nejlepších studentů z 3. až 5. ročníku. Druhým uměleckým tělesem pro starší a nejlepší studenty 5. až 8. ročníku je Balet Praha Junior (dále BPJ). Repertoár souboru vzniká především z workshopů zahraničních lektorů, kteří konzervatoř pravidelně navštěvují v rámci Letního tanečního workshopu. Díky těmto zmiňovaným souborům se do aktivit zapojují i studenti, kteří nejsou členové. I když v pozdějších letech nemají uplatnění jako interpreti, mohou být součástí souboru a podílet se na propagaci, přípravě taneční scény, mnohdy řídí celý chod představení jako inspicienti. Jakožto absolventka této školy vidím velký přínos v získávání jevištní praxe, ale s odstupem času si myslím, že počet představení je příliš vysoký. Domnívám se, že je na něj kladen větší důraz než na samotnou výuku teoretických a praktických předmětů, a tak může vztah studentů ke školním povinnostem slábnout. Zachování správného poměru školní docházky a vystoupení je velmi choulostivou záležitostí každé instituce.

Taneční centrum Praha – konzervatoř o. p. s. i Taneční konzervatoř hlavního města Prahy pořádají vystoupení po celé České republice, ale i zájezdy do zahraničí, kde prezentují práci těchto souborů. Myslím si, že tato zmiňovaná

tělesa jsou pro studenty místem, kde získají mnoho tanečních i životních zkušeností.

Další příležitosti pro studenty, kde mohou zúročit své jevištní zkušenosti jsou Happening tanečních konzervatoří, Setkání evropských baletních škol a Dance Life Expo. Happening tanečních konzervatoří se pořádá v rámci projektu Mezinárodní týdny tance⁵⁴ (dále jen MTT). Tento program probíhá každý rok, ale jen málokdy se stane, že se tohoto festivalu zúčastní všechny taneční konzervatoře, jako tomu bylo v roce 2015.

---

⁵⁴ Mezinárodní týdny tance jsou vzdělávací akcí, které pořádá Tanečním centrem Praha. Tradice vznikla v rámci oslav Dne tance v roce 1987. Ideou festivalu bylo rozšířit praktické i teoretické vzdělání v tanečním oboru a nabídnout konfrontaci výsledků práce jednotlivců i souborů domácí současné tvorby.

11. Shrnutí hospitací a dotazníkového šetření

Na základě proběhlých hospitací mohu říci, že výuka probíhala v souladu s požadavky na studenty daných ročníků. Jediné co bych hodnotila negativně, byly připravené lekce. Studenti některých konzervatoří se svými pedagogy na jednotlivých kombinacích pracovali již delší dobu. Z tohoto důvodu jsem neměla možnost vidět reakci studentů na neznámé zadání tanečních variací od pedagoga. Nejpozitivněji na mne zapůsobila výuka moderního tance na Janáčkově konzervatoři a gymnázia v Ostravě. Můj pocit je podpořen tím, že je zde nový studijní obor, kde se studenti výhradně zaměřují na přípravu pro současnou taneční scénu. Největší podíl na výsledcích má pedagogický sbor, který je posílen novými členy. Téměř všichni jsou nedávnými absolventy oboru pedagogiky na Taneční katedře HAMU. Pedagogický sbor má dostatek aktuálních zkušeností, a proto se zde výuka moderního a současného tance pozitivně posunula vpřed.

Z výsledků dotazníkového šetření si můžeme udělat hrubou představu o tom, jak jsou studenti s výukou spokojeni a naopak. Tyto výsledky však nemůžeme považovat za směrodatné, jelikož studentům chybí zkušenosti s ostatními konzervatořemi. Většina studentů nejpozitivněji hodnotila především to, že se na vyučovacích hodinách moderního a současného tance učí vnímat svoje tělo. Dále vyzdvihují individuální přístup pedagoga, který napomáhá studentům se v této technice zdokonalovat.

Jako nevyhovující, studenti zvolili hudební doprovod, který podle nich neodpovídá kvalitě výuky. Zejména na vyučovacích hodinách bez korepetice, ale s reprodukovanou hudbou. Nejvíce negativních ohlasů jsem zaznamenala na Pražské taneční konzervatoři a střední odborné škole, s. r. o. Jako druhý nejméně pozitivní prvek výuky popsali studenti nedostatek kvalifikovaných pedagogů, především na Taneční konzervatoři Duncan centre. Můj osobní názor se s názory studentů rozchází. Na základě hospitací si myslím, že na většině konzervatoří jsou pedagogové dostatečně zkušení a kvalifikovaní.

Z dotazníkového šetření, které vyplnili pedagogové jednotlivých konzervatoří, si můžeme vytvořit odbornější představu o chodu institucí. Většina pedagogů má bohatší zkušenosti s více druhy výuky, a tak mohou komplexněji hodnotit aktuální situaci. Jako nejdůležitější byla zvolena motivace studentů při výuce, která jim dodává dostatečnou chuť se v dané věci zlepšovat.

Většina pedagogů je vzdělána a soustředí se ve své výuce především na techniky M. Graham a Humphrey/Limón. Časté pořádání workshopů hodnotím pozitivně vzhledem k tomu, že studentům dává možnost nahlédnout do současné taneční scény.

12. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na výuku moderního a současného tance na tanečních institucích. Ke zmapování výuky mi napomohly plánované návštěvy, rozhovory s pedagogy a dotazníkové šetření. Seznámila jsem se s průběhem lekcí moderního a současného tance, který se na většině konzervatoří vyučuje až od 5. ročníku studia. Z tohoto důvodu jsem se na svých hospitacích zaměřila pouze na studenty od 5. do 8. ročníku. Snažila jsem se poukázat na pozitiva či nedostatky ve výuce. Domnívám se, že na některých institucích se na výuku moderního tance stále neklade takový důraz, jaký by měl být. Výjimkou je Taneční centrum Praha – konzervatoř o. p. s., Taneční konzervatoř Duncan Centre a Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě (šestiletý obor). V popředí často bývá klasická taneční technika, která je neodmyslitelnou výbavou budoucího tanečníka, ale obě techniky by měly být v rovnocenném postavení, jakou si současná doba žádá.

Mé pocity z navštívených hodin jsou převážně kladné, lekce měly logickou návaznost a ve většině případů i vysokou úroveň. Kritéria hodnocení zahrnují profesionalitu a přístup pedagogického sboru každé z konzervatoří. Z výsledků dotazníků se mohu domnívat, že největší spokojenost studentů s výukou moderního a současného tance je na Janáčkově konzervatoři a Gymnázium v Ostravě.

Na jednotlivých školách lze najít odlišnou náplň, ale všechny směřují ke stejnému cíli – vychovat taneční interprety. Z reálného uplatnění studentů v praxi vyplývá, že do angažmá obecně nastupuje neustále menší počet absolventů ze zmiňovaných konzervatoří. Příčinou by mohly být rezervy ve výuce a sebevědomí studentů. Studenti často nemají sebevědomí a odvahu na konkurz vůbec jít a do popředí české taneční scény se dostávají tanečníci ze zahraničí. Pevně věřím, že se situace v tanečním vzdělávání dokáže přizpůsobit rostoucím nárokům a absolventi tanečních konzervatoří v České republice budou mít větší uplatnění než je tomu doposud.

13. Zdroje

Literatura

HOLEŇOVÁ, Jana, ed. *Český taneční slovník: tanec, balet, pantomima*. Praha: Divadelní ústav, 2001. Nahlížet - nacházet. ISBN 80-700-8112-0.

SLAVICKÝ, Jaroslav a Helena POTMĚŠILOVÁ. *Taneční konzervatoř hlavního města Prahy 70 let*. Praha: Společnost tance při taneční konzervatoři Praha, sp. & Taneční konzervatoř hl. m. Prahy, 2016.

Bakalářské, diplomové, magisterské práce:

DRAPALÍKOVÁ, Alena. *Návrh koncepce výuky moderního tance pro osmileté taneční konzervatoře*. Praha, 1997. 66 s · fotogr

GOTVALDOVÁ, Pavla. *Soukromá taneční konzervatoř Taneční centrum Praha*. Praha, 1997. 29 s · fotogr

HÁJKOVÁ, Petra. *Významní absolventi ostravské konzervatoře*. Praha, 2016. 35 stran · fotografie

JANOVCOVÁ, Tereza. *Současné střední taneční školství v České Republice*. Praha, 2002 (obhájeno). 94 s · foto.

MUSILOVÁ, Barbora. *Vývoj tanečního školství v Brně*. Brno, 2013. 93 s ·

TOMÁNKOVÁ, Sylvie. *Lester Horton: osobnost, dílo a taneční technika*. Brno, 2011. 141 s ·

VÝBORNÁ, Nela. *Taneční interpret: způsoby a odlišnosti formování profesionálního tanečního interpreta na pražských tanečních konzervatořích založených po roce 1989*. Praha, 2012. 56 s · tab.

VYKYSALÁ, Andrea. *Nejvýznamnější vzdělávací instituce současného tance v Evropě*. Praha, 2015. 83 stran.

Internetové zdroje:

Czechdance.info: Michal Záhora [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.czechdance.info/cs/databaze/choreografove/choreografove-soucasneho-tance/michal-zahora/>

Cjj.ecn: Jarmila Jeřábková [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://cjj.ecn.cz/jarmila.html>

Czechdance.info: Taneční konzervatoř Ivo Váni Psoty v Praze s. r. o. [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.czechdance.info/cs/databaze/konzervatore/tanecni-konzervator-ivo-vani-psoty-v-praze-s-r-o/>

Česká divadelní encyklopedie: Hyprová Ludmila [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Hyprov%C3%A1, Ludmila>

Česká divadelní encyklopedie: Pavlovská Antonie [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Pavlovsk%C3%A1, Antonie>

Česká divadelní encyklopedie: Vladimíra Kartousová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Kartousov%C3%A1, Vladim%C3%ADra>

Dance Life Expo: Jana Ryšlavá [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.bvv.cz/dance-life/tanecniworkshopy/umelci/jana-ryslava1/>

Dance Life Expo: Jana Ryšlavá [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.bvv.cz/dance-life/tanecniworkshopy/umelci/jana-ryslava1/>

Databáze knih: Jan Raimoser [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-reimoser-82825>

Divadelní encyklopedie: Duží Jiří [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Du%C5%BE%C3%AD Ji%C5%99%C3%A1>

Duncancentre: Eva Blažíčková [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.duncancentre.cz/assets/CV-Zivotopisy-pedagogu-nove-skolni-rok-20142015/Eva-Blazickova.pdf>

Duncancentre: Dora Hořtová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.duncancentre.cz/assets/CV-Zivotopisy-pedagogu-nove-skolni-rok-20142015/Dora-Hostova.pdf>

HAMU: Akademie múzických umění v Praze: Alena Drapalíková [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://www.hamu.cz/katedry/katedra-tance/katedra/pracovnici/drapalikova-alena>

Janáčkova konzervatoř v Ostravě: Hudebně dramatické umění - vyučující [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.jko.cz/hudebne-dramaticke-umeni-vyucujici>

Konzervatoř Duncan Centre: historie [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.duncancentre.cz/skola/nova-file-page/>

Letnany.svobodni: MgA. Romana Khauerová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.czechdance.info/cs/databaze/konzervatore/tanecni-konzervator-ivo-vani-psoty-v-praze-s-r-o/>

Národní divadlo: Zuzana Sýkorová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/zuzana-sykorova>

Národní divadla: Jaroslav Slavický [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/jaroslav-slavicky>

Národní divadla Brno: Kotzian Ludvík [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=person&a=detail&id=1863>

Národní divadlo v Brně: Markéta Habalová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.ndbrno.cz/balet/marketa-habalova>

Národní divadlo Moravskoslezské: Ivan Hurych [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.ndm.cz/cz/osoba/923-hurych-ivan.html>

Národní divadlo Moravskoslezské: Kristýna Slezáková [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.ndm.cz/cz/osoba/734-slezakova-kristyna.html>

Osobnosti kultury: Josef Bádal [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.osobnosti-kultury.cz/josef-badal-13554.html>

Pražský komorní balet: Libuše Ovsová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://prazskykomornibalet.cz/o-nas/baletni-mistri/libuse-ovsova/>

PTK&SOŠ: pro studenty [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://konzervator.ptksos.cz/index.php?type=Contact&id=5&idk=43>

Taneční aktuality: Rozhovor s Lenkou Flory [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.tanecniaktuality.cz/rozhovor-s-lenkou-flory-docka-se-konzervator-duncan-centre-ocekavanych-zmen/>

Taneční konzervatoř hl. m. P.: historie [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.tkpraha.cz/clanky/historie.html>

Taneční konzervatoř - Brno: historie [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.tkbrno.cz/informace/historie.html>

TANEČNÍ CENTRUM PRAHA - KONZERVATOŘ: vzdělávací koncepce [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.tanecnicentrum.cz/vzdelavaci-koncepce/>

Taneční škola HES: Leona Kubešová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.tanecniskola.cz/letni-skola/lektori/8-kubesova-leona/>

Univerzita Karlova: PhDr. Romana Lisnerová [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.csm-praha.cz/cs/rndr-jana-markova/>

14. Přílohy

Přílohy č. 1: Hospitace: Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě

Informace o hospitaci:

- Hodina moderního tance
- 5. ročník – jednalo se o 5. ročník osmiletého studia.
- Hodina probíhala 10. 1. 2017
- Pedagog: Kristýna Slezáková
- Korepetitor: Jan Kafka
- Počet studentů v ročníku - 9. studentů – 7 dívek, 2 chlapci

Průběh hodiny:

Cvičení na podlaze

1. cvičení na podlaze – výchozí postavení těla: žáci sedí v 1. pozici - nohy křížem, ruce na kolenou. Zde uvědomění si postavení těla, otažení od sedacích kostí. Studenti na popud pedagoga zavírají oči a snaží se vnímat dech – jaká je jeho šířka a délka. Cvičení začínalo tak, že s výdechem hlava padá na hrudní (uvědomím si váhu hlavy) s nádechem jdou do mírného záklonu. Zde se přidává korepetice, a každý ve vlastním tempu vnímá hudbu a zvětšuje svoje možnosti krční páteře. V té samé výchozí pozici pedagog využívá i úklonů stranou. Během cvičení je důkladně popisováno, co se v těle děje. Poté studenti zůstávají v úklonu a pracují pouze oči. Zjišťují po upozornění pedagoga, že má brada tendence naklánět se společně s pohledem očí.

Výchozí pozici zůstává a následují kroužky hlavou, ke kterým se postupně přidává i vrchní část těla. Korepetitor hraje volné tempo a studenti krouží hlavou ve vlastním tempu. Pedagog netrvá na tom, aby všichni studenti pracovali jako jeden. Dává jim svobodu a čas na zahřátí každého obratle podle vlastní potřeby.

Následně se nohy posouvají do 1. pozice – chodidla tlačí proti sobě. Opakuje se předklon a záklon hlavy, ke kterému se přidává práce hrudníku. Poté následují úklony, při kterých jsou studenti upozorněni na sedací kosti, které se nesmí odlepit od podlahy. S pocitem dálky přecházejí do předklonu a následně vyrolují páteř směrem vzhůru po vertikální ose těla. Cvičení se opakuje několikrát do levé a pravé strany.

Následuje předklon do 3. pozice s flexovanými chodidly. Pomocí paží se studenti přitahují směrem k dolním končetinám, bederní páteř se protlačuje.

2. cvičení na podlaze: výchozí pozice na všech čtyřech - zaosené paže pod lopatkami a pánev pod patami. Zde se pracuje s hrudníkem, tedy s vyhrbením a prohnutím. Pohyb se zvětšuje na pomyslný kruh a studenti pomocí rukou dělají postupně klik na pravou a levou ruku po obvodu kruhu. Zde jsou v prohnutí. Při návratu se propíná pravá a levá ruka z klidu, k tomu je přidáno vyhrbení. Jedná se o vydatné cvičení na protažení všech zádoových svalů (masáž).

3. cvičení na podlaze: výchozí pozice ve dřepu – protažení achilovek. Zde se opírají o paže a dělají kroužky koleny (kreslí pomyslný kruh koleny na podlahu) do pravé a následně do levé strany.

4. cvičení na podlaze: výchozí pozice opět na všech čtyřech - zaosené ruce pod lopatkami a pánev pod patami. S výdechem jdou do stříšky. Následují kroky k pažím, zaosení pánve a postupné rolování směrem vzhůru. Zde se studenti srovnávají do paralelní pozice a následuje cvičení ve stoji.

Cvičení ve stoji

1. cvičení ve stoji: paralelní pozice – studenti několikrát opakují pozdrav slunci – Jedná se o postupný sled 12 pohybů, které se několikrát opakují tak, aby během cvičení náš svalový systém „zadržoval teplo“. Pozdrav slunci je také výborným prostředkem pro uvolnění. Studenti mají na pohyb dostatek času. Pedagog chodí okolo a individuálně upozorňuje na chyby nebo chválí správné provedení.

Následuje další cvičení, při kterém se vrací zpět do lehu na zádech: pozice X. Jedná se o těžší kombinaci s tahy do dálky, s převaly přes záda a ramena. Je zde využita posloupnost pohybu a pohyb se přelívá. Jednou celou kombinaci zopakují a následně dostávají čas si každý pohyb prozkoumat. Pedagog chodí kolem studentů, a při zahlédnutí nějaké nepřesnosti, pomáhá každému žákovi individuálně.

2. cvičení ve stoji: kombinace, při které se studenti rozdělí na dvě poloviny do stran tanečního sálu. Opět se jedná o vazbu, kterou studenti znají. Objevuje

se zde vlnový pohyb a přenášení váhy těla z jedné strany na druhou. Mění se zde polohy těla – postupně se přelívají na podlahu a vrací se zpět do stoje.

3. cvičení ve stoji: nazvané plié - jedná se o spojení prvků grand plié, plié, výpady stranou a převaly přes zem s návratem do stoje. Kombinace se opakuje v paralelní, vytočené pozici i ve druhé vytočené pozici. Kombinaci studenti opět znají. Po tomto cvičení se postaví do paralelní pozice zaosí klouby nad sebe (tedy: správné postavení těla) a vyjdou na relevé, kde zkoušejí výdrž na pravé a levé noze.

Cvičení v prostoru

1. Cvičení do prostoru: kombinace, která byla zaměřena na přenesení váhy celého těla na ruce. Studenti začínají na jedné straně sálu a snaží se ho celý přejít. Kombinace: krok, krok, přenesu váhu na ruce. Jedna končetina jde do stojky, druhá zůstává s tahem do země. Poté se cvičení obměnilo. Navážení na paže zůstalo stejné, jen dolní končetiny se ve stojce vystřídalily - střihly. Zde bylo důležité, aby se při návratu zpět zaměřili na kročnou nohu (ta která šla do stojky), která musí jít pod těžiště.

Následuje cvičení na místě: Battement tendu – opět kombinace, kterou studenti znají. Jedná se o kombinaci s posunem váhy a s výdrží v arabesque.

Po battement tendu následuje adagio: zde studenti stojí v paralelní pozici. Skluz na pravou dolní končetinu a levá do arabesque – zde rovná záda. Poté jdou do plié a celé tělo se přetáčí do spirály. Pohyb začíná od kyčle a jde až do ramene. Zde mají problém především chlapci. Nestojí na ploše celého chodidla – nemají vypracované tři body na chodidle (malíková a palcová hrana, pata) proto padají.

2. cvičení v prostoru: točení nejprve promenády poté i piruety v pozici tzv. letadla – levá noha v arabesque tělo rovnoběžně s podlahou. Paže směřují stranou. Studenti stojí bokem do tanečního sálu - naberu pravou rukou oblouček, jako preparaci a točím v této pozici letadla.

Skoky

1. Skoky: rozeskákání – začínají v paralelní pozici, zde odraz, skok do dálky a dopad opět do paralelní pozice. Ruce volně doprovází skok. Pedagog upozorňuje na to, že dopad má být tichý a paty se nesmí při odrazu odlepit od podlahy. Tento samí princip využijí i při skoku vzad. Opět z paralelní pozice chodidel. Imaginace houpačky – představa, kterou udá pedagog.

2. skoky: do dálky. Krok, krok, assemblé. Doskok do paralelní pozice. Poté kombinaci opakují s točením o půlku en dedans.

Závěrem hodiny se studenti po vyzvání pedagoga postaví do kruhu. Zde následuje zklidnění v paralelní pozici. Pomalu rolují za hlavou dolů – masáž páteře. Několikrát opakují plié a dopnutí. Poté se přesouvají do stříšky, s nádechem jde paralelní noha vzhůru, následně jí prostrčí mezi paže a nastává protažení. Totéž opakuje i druhá noha. Následuje uzel, ve kterém zopakují spirálu, která byla v tréninku využita jak na volnosti, tak i při piruetách. Studenti přechází do lehu, kde uvolňují obličejové svaly: stažení + uvolnění. Zůstávají ležet a odpočívají.

Můj názor na hodinu:

Přístup pedagožky byl pro mě velkou inspirací. Bylo vidět, že je na vedení hodiny připravená. Působila sebevědomě a vyrovnaně. Kombinace na sebe srozumitelně navazovaly a hodina měla rychlý spád. U studentů byl vidět zájem a motivace učit se nové principy. Především se jednalo o gymnastické až cirkusové prvky. Po rozhovoru s paní Slezákovou je to jedna z inovací, na kterou při svých hodinách dbá. Studenti sami ví, že je dnes tato disciplína důležitá, a proto se o akrobatické prvky zajímají. Přístup pedagoga a studentů byl na přátelské úrovni, a proto se nestyděli na cokoliv zeptat. Myslím si, že vytvořit studentům pohodové prostředí se značnou dávkou respektu je důležité a dnešní doba si to vyžaduje.

Přílohy č. 2: Dotazník pro pedagogy

1. Jakou školu jste studoval/a a jaké jsou Vaše pedagogické zkušenosti? (jak dlouho učíte)
2. Jakou techniku moderního tance učíte? (učíte ji v čisté formě nebo ji stylizujete podle svého?)
3. Co si myslíte, že je důležité při výuce?
4. Myslíte si, že se moderní tanec (současný tanec) za posledních deset let proměnil? (pokud ano v čem?)
5. Jaké je podle vás reálné uplatnění studentů po konzervatoři?
6. Charakterizujte pár slovy vaši školu? Co je pro Vaši školu typické?
7. Jaký je přístup studentů k předmětu: moderní tanec?
8. Odkud Vaši studenti většinou přicházejí? (ZUŠ, taneční studia?)
9. Kolik je studentů v jednom ročníku? Průměrně?
10. Kolikrát ročně škola pořádá workshop zaměřený na moderní tanec? Zvete do školy pedagogy z Čech nebo ze zahraničí? Uvedte několik jmen.

Přílohy č. 3: Dotazník pro studenty

1. Proč ses rozhodl/a vybrat si tuto školu? Čím je pro tebe zajímavá a co je pro ni typické?
2. Co vnímáš jako velký přínos na hodinách moderního tance?
3. Co by si naopak změnil/a na hodinách moderního tance? (co ti při hodině chybí)
4. Jak získáváš informace o novinkách v moderním tanci? Nebo o představení současného tance i mimo Prahu? (sama vyhledávám, škola zprostředkovává mnoho workshopů, sama jezdím po workshopech)
5. Jak si představuješ ideální hodinu moderního tance? (co ti chybí: komunikace, ukázka videí) Popiš jak by sis sám/sama představoval/a průběh hodiny?)
6. Kolikrát do roka škola zprostředkuje workshop věnovaný modernímu tanci? A jaké významné osobnosti zde na škole vyučovaly?